Ετος Γ' — Αριθμος 177 Τιμᾶται λεπτῶν 10 Εν Αθηναις 5 Ιουλιου 1887

ΕΚΛΕΚΤΑ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ

Ν. ΘΙΚΟΝ.

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ ΚΑΙ ΠΕΜΠΤΗΝ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ
Ε. Ὁδὸς Πατησίων ἀριθ. 3.
Αἱ συνδρομαὶ ἀποστέλλονται ἀπ' εὐθείας εἰς Ἀθήνας διὰ γραμματοσήμου, χαρτονομισμάτων, χρυσοῦ κ.τ.λ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μαρίου Οὐσσάρ : Η ΚΟΜΗΣΣΑ ΑΡΤΕΜΙΣ, (μετὰ εἰκόνων). μετάφρασις ** *Τ.* — *Μανουὴλ Γονζαλές* : Η ΕΡΩΜΕΝΗ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ, (ἐκ τοῦ ἱσπανικοῦ), μετάφρ. Σ.** — *Λάμπρου Ἐνυάλη* : ΡΟΖΙΝΑ Η ΑΝΘΟΠΩΛΙΣ. — ΕΑΝ ΗΓΑΠΩΝ !..., διήγημα ἐκ τοῦ γαλλικοῦ.

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ
προπληρωτέα
Ἐν Ἀθήναις φρ. 8 ταῖς ἐπαρχίαις 8,50
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. χρυσᾶ 15.
Ἐν Ῥωσσίᾳ ρούβλια 6.

ΜΑΡΙΟΥ ΟΥΣΣΑΡ

Η ΚΟΜΗΣΣΑ ΑΡΤΕΜΙΣ

Α'

Εἶχον μίαν ἀνάδοχον καὶ ἕνα κηδεμόνα. Ἡ εἱμαρμένη εἶχεν ἑνώσει αὐτοὺς εἰς γάμου κοινωνίαν... Μὴ γελᾷς, ἀγαπητέ μου Βιλχέλμ, ἂν ἀρχίζω διηγούμενος τὴν ἱστορίαν μου, ὡς ἐὰν ἤρχιζον νὰ σοι διηγῶμαι μῦθόν τινα. Θὰ σοι διηγηθῶ ἀληθῆ γεγονότα, τὰ ὁποῖα πραγματικῶς θὰ σε καταπλήξωσιν...

Ὁ κηδεμών μου ἦτο ἄνθρωπος τραχὺς καὶ ἀτίθασσος, ἡ δὲ ἀνάδοχός μου νέα, ὡραία καὶ εὐπροσήγορος· ἱέραξ συζευχθεὶς μετὰ περιστερᾶς. Εὐτυχῶς, ἡ ἀνάδοχός μου ἦτο μεγαλόφρων καὶ ὑπερήφανος, οἱ δὲ αὐστηροὶ καὶ ἐπιβλητικοί της τρόποι τοσοῦτον εἶχον ἐκφοβίσει τὸν σύζυγόν της, ὥστε δὲν ἐτόλμα ποτὲ νὰ την δυσαρεστήσῃ.

Ἔζων μετ' αὐτῶν ἐντὸς σκοτεινοῦ τινος φρουρίου εἰς Ἀρδέννας, ἀρχαίας φεουδαλικῆς τρώγλης, ἥτις ἦτο ἐκτισμένη ἐπί τινος βράχου καὶ ἐπιμελημμένως ἐπεσκευασμένη, ἀγρία τὴν ὄψιν καὶ ἀνθοστόλιστος συνάμα. Ἐν ἑνὶ λόγῳ, ἦτο φωλεὰ γυπὸς ἐντὸς μυρσινώδους θαμνῶνος.

— Ἀνδρέα, μοὶ εἶπεν ἡ ἀνάδοχός μου ἡμέραν τινά, καθ' ἣν περιεδιαβάζομεν ἔφιπποι καὶ σιωπηλοὶ ὑπὸ τὰς ὑψικόρμους τῶν δασῶν μας δρῦς, ἤδη πλησιάζει ὁ Ἰούνιος καὶ συμπληροῖς πλέον τὰ εἴκοσιν ἔτη. Ἦλθεν ἡ ὥρα, φίλε μου, κατὰ τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ σκεφθῇς διὰ τὸ ταξείδιον τῆς Ἀγγλίας...

Ὁμολογουμένως οὐδὲν ἀπολύτως ἐσκεπτόμην· ἀλλά, καλπάζων παρ' αὐτῇ, ᾐσθανόμην ἄφατον ἀγαλλίασιν εὑρισκόμενος πλησίον της καὶ δυνάμενος ἐλευθέρως νὰ διατρέχω μετ' αὐτῆς τὰ ἄπειρα ἐκεῖνα διαστήματα. Ἡ μυροβόλος τῆς πρωΐας αὔρα, τὰ πυκνὰ τῶν δένδρων φύλλα, ἐφ' ὧν ὑποτρέμουσα ἠκτινοβόλει ἡ δρόσος, τὰ γλυκύφθογγα ᾄσματα τῶν πτηνῶν, κρυπτομένων ὑπὸ τὰς λόχμας, τὸ μυστήριον, ἡ ἠρεμία, ἡ σιωπὴ καὶ τέλος πάντων, τίς οἶδεν, ἴσως τὰ εἴκοσί μου ἔτη, ἅτινα καθίστων τὴν καρδίαν μου αἰσθαντικήν, καὶ ἡ ἀκτινοβολοῦσα τῆς ἀναδόχου μου καλλονή, πάντα ταῦτα συνεκίνουν μεγάλως τὴν καρδίαν μου καὶ ἐπλήρουν αὐτὴν ἀφάτου καὶ ἀθῴας, οὕτως εἰπεῖν, χαρᾶς...

Δὲν ἐσκεπτόμην τίποτε.

— Σήμερον τὴν πρωΐαν ἔλαβον ἐπιστολὴν παρὰ τῆς ἐξαδέλφης σου Λαΐδης Κλαρενσύ, ἐξηκολούθησεν, ἀφοῦ ἠννόησεν ὅτι δὲν εἶχον σκοπὸν νὰ τῇ ἀπαντήσω· φρονεῖ ὅτι θὰ σε ἴδῃ εἰς τὴν ἔπαυλιν αὐτῆς πρὶν ἢ ἐπανέλθῃ εἰς Λονδῖνον... Λοιπόν, ἐξηκολούθησε μειδιῶσα διὰ τὴν λύπην, τὴν ὁποίαν μοὶ προὐξένησαν οἱ λόγοι της, δὲν μοὶ ἀπαντᾷς, Ἀνδρέα;

Ὁμολογῶ ὅτι ἠγνόουν τί ν' ἀπαντήσω· ἡ ἰδέα τοῦ ταξειδίου, πρὸ πολλοῦ ἤδη ἀποφασισθέντος, τοσοῦτον μὲ ἀνησύχει, ὥστε ᾐσθανόμην βαθεῖαν ψυχικὴν ταραχήν.

— Νὰ σας ἀφήσω;... ἀνέκραξα· νὰ ἀναχωρήσω τόσῳ μακράν... μόνος;

— Ὦ! πτωχὲ μικρέ μου! εἶπε μορφάσασα χλευαστικῶς, πόσον ἔγεινες δειλός!...

Καὶ ἀμφότεροι διερράγημεν εἰς γέλωτα.

Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἡ ἀπάντησίς μου ἦτο παράδοξος. Διότι, καίτοι εἶχον ἀρκούντως ὑψηλὸν ἀνάστημα καὶ πυκνὸν ἤδη μύστακα, οὐχ ἧττον ὁ τρόπος μου ἦτο πάντοτε ὀλίγον ἀπότομος καὶ θρασύς, ἐλάττωμα, τὸ ὁποῖον πάντοτε ἡ ἀνάδοχός μου προσεπάθει νὰ διορθώσῃ. Πρὸ ἓξ μηνῶν εἶχον καταλίπει τὰς ἕδρας τοῦ πανεπιστημίου τῆς Ἀϊδεμβέργης, ἔνθα ἐπὶ πέντε ὁλόκληρα ἔτη ἔζησα ἄνευ οὐδενὸς συμβούλου ἢ ὁδηγοῦ, ἀλλ' ἀπεναντίας ἐν τῷ μέσῳ φιλοταράχων συναδέλφων, ὡς τοῦτο μαρτυρεῖ βαθεῖα πληγή, τὴν ὁποίαν ἔλαβον κατά τινα μονομαχίαν — ἥτις ἦτο ἡ ἑβδόμη — καὶ ἕνεκα τῆς ὁποίας ὁ κηδεμών μου ἠναγκάσθη νὰ με ἀπομακρύνῃ τῆς πόλεως καὶ νὰ με ἀνακαλέσῃ παρ' αὐτῷ εἰς ἐλεεινὴν καὶ ἀξιοθρήνητον κατάστασιν.

— Δὲν πρέπει νὰ φοβεῖσαι τόσον, προσέθηκεν ἡ ἀνάδοχός μου· δὲν ὑπάρχουσι βρυκόλακες εἰς τὴν Ἀγγλίαν... οὔτε λύκοι...

— Ὄχι, ἀλλ' ὑπάρχουσι μυθώδεις γίγαντες! ἀπήντησα.

Καὶ ἀμφότεροι διερράγημεν καὶ αὖθις εἰς γέλωτα.

Ἐν τούτοις, ὅτε συνήλθομεν, ἡ ἀνάδοχός μου ἐπανῆλθεν εἰς τὸ αὐτὸ ἀντικείμενον. Ἀγνοῶ ὁποῖος τρόμος μὲ κατέλαβεν. Ἐνῷ ὡμίλει, παρετήρουν αὐτὴν σιωπηλὸς καὶ τεταραγμένος, ἡ ἰδέα δὲ ὅτι θ' ἀνεχώρουν *τόσῳ μακρὰν καὶ μόνος* μ' ἐτρόμαζε καὶ με καθίστα δειλὸν καὶ περίλυπον. Ἐνόμιζον ὅτι τὸ σύμπαν ὅλον συνεθλίβετο ὑπὸ τοῦ ὁρίζοντος καὶ περιέκλειε τὸ βλέμμα της, τὸ ὁποῖον διέλυε τὰ σκότη τῆς νυκτός.

— Σκέφθητι καλῶς, φίλε μου, μοὶ εἶπε μετὰ τοῦ νεανικοῦ ἐκείνου ὕφους, τὸ ὁποῖον τόσῳ καλῶς ἥρμοζεν εἰς αὐτήν, ἡ μεγάλη πατρικὴ περιουσία, ἡ ὁποία ἐντὸς ὀλίγου θὰ περιέλθῃ εἰς τὴν κυριότητά σου, σοὶ ἐπιβάλλει μεγάλα καθήκοντα· πρέπει νὰ σπουδάσῃς τὴν ζωὴν καὶ τὸν κόσμον διὰ νὰ μάθῃς νὰ μεταχειρίζεσαι καλῶς τὴν περιουσίαν, τὴν ὁποίαν ἡ τύχη ἐμπιστεύεται εἰς τὰς χεῖράς σου.

— Τὸν κόσμον;... τὴν ζωήν;... τὰ γνωρίζω ἐντελῶς...

— Βεβαίως δὲν ἀγνοῶ, κύριε βαρῶνε Δ' Ὀρβάχ, ὅτι εἶσαι φιλόσοφος, καὶ δύνασαι κάλλιστα νὰ καθέξῃς τὴν ἕδραν καθηγητοῦ, ἀφοῦ μάλιστα ἔχεις ἀνὰ χεῖρας καὶ τὸ δίπλωμά σου. Προχθὲς ὅμως ἔλεγες ὅτι ὁ Κάρολος ὁ πέμπτος ἰσχυρίζετο ὅτι πᾶσα γλῶσσα, τὴν ὁποίαν μανθάνει τις, προσθέτει εἰς τὴν ἀξίαν του, εἰς τὴν διάνοιάν του, εἰς τὴν θέλησίν του, νέας δυνάμεις, νέαν διάνοιαν, νέαν θέλησιν... Ὁ μέγας οὗτος ἀνὴρ συνεπέραινεν ὅτι, ἐπισκεπτόμενός τις νέας χώρας καὶ νέα ἔθνη, δύναται νὰ διδαχθῇ πολλὰ καὶ νὰ ἐπαυξήσῃ τὰς ἀνδρικάς του ἀρετάς.

Ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω πρὸς αἰσχός μου ὅτι ἤκουον τὴν ἀνάδοχόν μου, ἀλλὰ δὲν ἠννόουν αὐτήν. Ἐβαίνομεν παραπλεύρως· ἐθαύμαζον τὴν εὐκινησίαν τοῦ κομψοῦ καὶ θελκτικοῦ ἀναστήματός της καὶ τὰς ὑποκυμάνσεις τοῦ ἀλαβαστρίνου καὶ ροδινοῦ τραχήλου της, αἵτινες ἀνεπόλουν εἰς τὴν μνήμην μου τοὺς ὡραίους στίχους τοῦ Βιργιλίου, ἀναγνωρίζοντος τὴν Ἀφροδίτην μεταμορφωθεῖσαν εἰς κυνηγέτιδα παρθένον.

Βεβαίως δὲν ὡμοίαζε ποσῶς πρὸς τὴν ξανθὴν Κύπριδα ἡ κόμησσα Ἄρτεμις, ἡ ἀνάδοχός μου· ἀλλ' οὐδὲν ἧσσον δὲν ἦτο ὀλιγώτερον αὐτῆς ὡραία· ἕκαστος δὲ δύναται νὰ πεισθῇ περὶ τῆς ἀληθείας τῶν λόγων μου, μεταβαίνων εἰς Φλωρεντίαν, ὅπου θὰ ἴδῃ ἐν τῷ μεγάρῳ τοῦ Πίττη τὴν εἰκόνα της, ἡ ὁποία, ὡς λέγουσιν, εἶνε, ἀγνοῶ διατί, τῆς Ἰουδὶθ Δ' Ἀλλώρη. Πράγματι ὅμως ἡ εἰκὼν αὕτη ὁμοιάζει κατὰ πολὺ πρὸς τὴν θελκτικὴν καὶ χαρίεσσαν ταύτην Ἰουδίθ. Τὸ αὐτὸ γλυκὺ καὶ μαγευτικὸν μέτωπον, ἐστεμμένον ἀμφοτέρωθεν διὰ μελανῶν ἀφθόνων πλοκάμων, οἱ αὐτοὶ λάμποντες ὀφθαλμοί, ἐπισκιαζόμενοι ὑπὸ μακρῶν μελανῶν βλεφαρίδων, αἵτινες, καλύπτουσαι τὰ βλέφαρα, ἀποχαυνοῦσι τὸ βλέμμα καὶ μεταδίδουσιν ἰσάγγελον χάριν, τὸ αὐτὸ ζωηρὸν καὶ πάλλευκον χρῶμα, ὁμοιάζον πρὸς εὐανθῆ καμελίαν, ἐν ἑνὶ λόγῳ τὰ αὐτὰ χαρακτηριστικὰ περικοσμοῦσι τὸ σῶμα τῆς Ἰουδίθ. Βλέπων τις τὴν νέαν ταύτην βαδίζουσαν, ἐκλαμβάνει αὐτὴν ὡς θεάν, πλανωμένην εἰς τὰ ἱερὰ ἄλση.

Ἤμην κατὰ τρία ἔτη ἀκριβῶς νεώτερος τῆς ἀναδόχου μου, ἥτις, καθ' ἣν ἐποχὴν ἀπώλεσα τὴν μητέρα μου — ἤμην τότε δεκατριετής — ἐνυμφεύθη τὸν κηδεμόνα μου, καὶ τῆς ὁποίας τὸ ἡδὺ καὶ μαγευτικὸν μειδίαμα ἐμετρίασε τὴν λύπην καὶ τὸ πένθος τῆς παιδικῆς μου καρδίας.

— Λοιπόν, τί λέγεις διὰ τὴν ὁμιλίαν μου ταύτην; μὲ ἠρώτησε μετ' ὀλίγον.

— Λέγω ὅτι εἶνε πλήρης βαθυτάτης φρονήσεως.

— Καὶ τί συμπεραίνετε ἐκ ταύτης;

— Οὐδέν... εἰμὴ μόνον ὅτι θὰ ᾖμαι μακράν... καὶ μόνος!

Καί, ταῦτα εἰπών, τοσοῦτον βαθέως ἐστέναξα, ὥστε αὕτη, στραφεῖσα πρός με ἀποτόμως καὶ ἰδοῦσά με ἔχοντα τὸ βλέμμα προσηλωμένον ἐπὶ τοῦ ὡραίου ἀλαβαστρίνου λαιμοῦ της, δυσηρεστήθη διὰ τὴν ἀφῃρημένην καὶ ἀλλόφρονα ἐκείνην στάσιν μου.

— Εἶσαι πολὺ αὐθάδης φιλοσκώμμων, ἀνέκραξε μετὰ προφανοῦς ταραχῆς. Βεβαίως γελᾷς διὰ τὴν ἀτημέλητον ἐνδυμασίαν μου!

— Ὦ! ἀπεναντίας... τὴν εὑρίσκω πολὺ θελκτικήν!

— Καλά! μοὶ εἶπε μετὰ βλέμματος ἀπειλητικοῦ.

Καὶ ἐξηκολουθήσαμεν καλπάζοντες τὴν πορείαν μας, ἐκείνη μὲν τερετίζουσα ἰταλικήν τινα ἐπῳδήν, ἐγὼ δὲ βεβυθισμένος εἰς τὰς σκέψεις μου, αἵτινες πρώτην

ἤδη φορὰν ἐβασάνιζον τὸ πνεῦμά μου.

Ὅτε δὲ ἐξήλθομεν τοῦ δάσους, ᾐσθάνθην ὅτι τοσοῦτον ἐμμανῶς ἠγάπων τὴν ἀνάδοχόν μου, ὥστε μοὶ ἦτο ἀδύνατον νὰ ζήσω μακρὰν αὐτῆς...

Φεῦ! ἀγαπητέ μου Βιλχέλμ, τί ἀπέγεινεν ἡ ἀτυχὴς ἀνάδοχός μου;... Καθ'ἣν στιγμὴν σοὶ γράφω τὰς γραμμὰς ταύτας, εὑρίσκομαι ἐντὸς τοῦ φρενοκομείου τοῦ δόκτωρος Σχούλτζ εἰς Καρλσρούην, ἔνθα εἶμαι ἐγκαθειργμένος πρὸ ἑνὸς ἔτους!... Τὴν περιμένω πάντοτε... πάντοτε τὴν περιμένω... Ἀλλὰ δὲν ἔρχεται... μ' ἐλησμόνησεν!... Ὄχι, ἀπέθανεν, ὅπως καὶ ἐγώ, καὶ δὲν θέλουσι νὰ μοὶ το ὁμολογήσωσι, φοβούμενοι μή πως τρέξω πρὸς ἀνεύρεσίν της...

Βλέπεις, φίλε μου, ὅτι ἀνταποκρίνομαι πληρέστατα εἰς τὰς συμβουλάς, τὰς ὁποίας εὐηρεστήθης νά μοι δώσῃς· προσπαθῶ νὰ συντέμνω τὰς μακρὰς τῆς αἰχμαλωσίας μου ὥρας, γράφων σοι τὴν ἱστορίαν τοῦ βίου μου. Μετ' αὐτῆς σοὶ ἀποστέλλω τὴν ψυχήν μου, ἡ ὁποία ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ εἶνε χρήσιμος εἰς ἐμέ, τὸν ἀπελπισθέντα πλέον αἰχμάλωτον. Θέλω νὰ μείνω πτῶμα. Οὐχ ἧττον θὰ σοί το εἴπω, θά σοι ἀνοίξω τὴν καρδίαν μου εἰλικρινῶς· τὸ πτῶμα τοῦτο ἀσπαίρει ἔτι εἰς τὴν ἀφήγησιν τῶν γεγονότων, ἅτινα ἔλαβον χώραν κατὰ τὰ δύο ἀπὸ τοῦ χωρισμοῦ μας ἔτη, καὶ αἰσθάνομαι γλυκύπικρον ἀγαλλίασιν ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι μέλλω νὰ ἀποτυπώσω ἐπὶ τοῦ χάρτου, ν' ἀναστήσω, οὕτως εἰπεῖν, τὰς ὑπὸ τὴν λήθην ταφείσας χαράς μου καὶ τὰς ἀπολεσθείσας ἐλπίδας μου, αἵτινες, ὑπὸ τὸν χρυσοῦν κλάδον τῆς ἀναμνήσεως οὖσαι κεκρυμμέναι, ἐγείρονται αἴφνης, καί, ἱστάμεναι πέριξ ἐμοῦ, ὡς Νηρηΐδες, ᾄδουσι διὰ μελιρρύτου φωνῆς καὶ ὑπὸ τὸ ἀργυρόηχον τῆς σελήνης φῶς τὸ κύκνειον ᾆσμά μου. Τὰς βλέπω ἀμυδρῶς διὰ τῶν καμμυόντων ὀφθαλμῶν μου καὶ κρατῶ τὴν ἀναπνοήν μου φοβούμενος μὴ ἐξαφανισθῶσιν ἀπ' ἐμοῦ. Μία μάλιστα ἐξ αὐτῶν, φέρουσα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς στέμμα ἐκ κυάνων πεπλεγμένων μετὰ κλάδων ἐρείκης, τοσοῦτον μὲ καταθέλγει καὶ μὲ μαγεύει, ὥστε αἰσθάνομαι ἀληθῆ ἔρωτα δι' αὐτήν· τοσουτῳ δὲ μᾶλλον τὴν ἀγαπῶ, καθόσον κατακηλεῖ τὰ ᾠτά μου διὰ τοῦ ᾄσματος τῆς ἐλπίδος, χαρίεντος καὶ θελκτικοῦ ᾄσματος, τὸ ὁποῖον ἀδυνατῶ νά σοι ἐπαναλάβω, διότι εἶνε γεγραμμένον εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦρανοῦ... Ὦ! αὐτὸ τὸ ᾆσμα ἐγὼ τό ἐννοῶ... ἀλλὰ δὲν ἐλπίζω!...

Οὕτω λοιπόν, φίλε μου, καθ' ἑκάστην, ὅπως σήμερον, θὰ λαμβάνῃς παρ' ἐμοῦ γραμμάς τινας, ἀληθῆ ράκη τῆς καρδίας μου... Γελῶ ἐκ τῶν προτέρων διὰ τὸν ἀπελπισμὸν τοῦ δόκτωρος Σχούλτς ὅταν θ' ἀνακαλύψῃ ὅτι εἶμαι πλέον ἥσυχος... Ἀλλ' ἤδη ἀπηύδησα πλέον.

Ἄς ἀναβάλωμεν δι' αὔριον τὴν συνέχειαν τῆς ἱστορίας μου.

Β'

Ἐπαναλαμβάνω τὴν διήγησίν μου, Βιλχέλμ. Ἐνθυμεῖσαι· διέκοψα αὐτὴν χθὲς καθ' ἣν στιγμὴν ἡ Ἄρτεμις, διατρέχουσα τὸ δάσος, μοὶ ἐνεποίησε τοσαύτην θλῖψιν, εἰποῦσά μοι περὶ τοῦ μέλλοντος ταξειδίου μου.

Ἐβαίνομεν καλπάζοντες καὶ πνευστιῶντες ὡς ἐκ τῆς ταχύτητος, καὶ δὲν ἐσυλλογίσθην ποσῶς νὰ ἐξετάσω ἐπισταμένως τὸ αἴσθημα, τὸ ὁποῖον μὲ εἶχε καταλάβει. Ἡσθανόμην ἐμαυτὸν εὐτυχῆ καὶ ὑπερήφανον, διότι ἤμην ὁ αἰχμάλωτος, ὁ δοῦλος τοιαύτης ὡραίας ἀναδόχου.

— Ἀγαπητή μου Ἄρτεμις, θά σε ὑπακούσω, ὑπέλαβον ἐπὶ τέλους· ἀλλ' ἡ ἐξαδέλφη μου Κλαρενσὺ θά με ἰδῇ τοὐλάχιστον μετὰ ἕνα μῆνα.

— Ὦ! δὲν πειράζει, δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ σπεύσῃς καὶ τόσον, μοὶ εἶπεν. Ἄλλως τε ἡ μοναξία θὰ διεγείρῃ ταχέως τὴν πρὸς τὸ ταξείδιον τοῦτο διάθεσίν σου.

Δέκα λεπτὰ μακρὰν τοῦ φρουρίου ἐξετείνετο μικρός τις λειμών, χρησιμεύων ὡς ξυλουργεῖον. Ἐβκίνομεν πρὸς αὐτὸν σιωπῶντες, ὅτε αἴφνης εὑρέθημεν ἀπέναντι τοῦ κόμητος Οὔγου Δὲ Μανφόρτ, τοῦ κηδεμόνος καὶ ἐξαδέλφου μου, ὅστις ἐπέβλεπε τοὺς ἐργάτας, ἀκολουθούμενος καὶ ὑπὸ τοῦ ἐπιστάτου του.

Ὁ κόμης ἦτο εἷς τῶν νομιμωτέρων κληρονόμων τῶν ἀρχαίων τούτων Γαλατῶν, τῶν ὁποίων τὴν ἀνδρείαν ἐθαύμασαν οἱ στρατιῶται τοῦ Καίσαρος. Ἦτο ἀναστήματος πολὺ ὑψηλοῦ καὶ εἶχε τὸ πρόσωπον αὐστηρὸν καὶ σκυθρωπόν· ἡ πυκνὴ αὐτοῦ γενειὰς καὶ ἡ δασεῖα του κόμη μόλις ἦσαν ὑποπόλια, καίτοι εἶχεν ἡλικίαν πεντήκοντα καὶ πέντε ἐτῶν· ἡ ῥάχις αὐτοῦ ἦτο πάντοτε κεκυρτωμένη, ὅπως ὅλων τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, οἵτινες ἔχουσιν ὑψηλὸν τὸ ἀνάστημα, ἡ δὲ ἡλικία εἶχεν ἀρχίσει νὰ ρυτιδοῖ τὸ ἰσχνὸν καὶ νευρικὸν αὐτοῦ πρόσωπον. Ἕνεκα δὲ τοῦ ἀθλητικοῦ ἀναστήματός του, τὸ ὄνομα αὐτοῦ εἶχε καταστῆ εἰς τοὺς τόπους ἐκείνους παροιμιῶδες, πάντες δὲ ἀνεξαιρέτως ἐφοβοῦντο αὐτόν.

Στὰς εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὁδοῦ, παρετήρει ἡμᾶς ἐρχομένους· ὅτε δ' ἐπλησιάσαμεν, ἐχαιρέτισε τὴν ἀνάδοχόν μου καί, ἀποταθεὶς πρὸς ἐμέ·

— Ποῖος λοιπὸν σοὶ ἐπέτρεψε νὰ ἱππεύσῃς τὸν *Ράλφ*, Ἀνδρέα; μοὶ εἶπε μετὰ τόνου αὐστηροῦ, ὁ ὁποῖος ἐπάγωσεν ὅλον μου τὸ αἷμα.

— Καὶ εἶχον ἀνάγκην τῆς συγκαταθέσεώς σας, κύριε, τῷ ἀπήντησα, διὰ νὰ ἱππεύσω ἕνα ἵππον, ὁ ὁποῖος ἀνήκει εἰς ἐμέ;

— Ὦ! οὐδεὶς ἀρνεῖται ὅτι εἶνε ἰδικός σου καὶ εἶσαι ἐλεύθερος νά τον ἱππεύῃς ὅταν ᾖσαι μόνος, ἔστω καὶ ἂν πρόκηται νά σου σπάσῃ τὰ πλευρά· σοὶ ἀπηγόρευσα ὅμως νὰ ἱππεύῃς αὐτὸ τὸ ζῶον ὅταν συνοδεύῃς τὴν σύζυγόν μου.

— Κύριε, εἶπεν ἡ ἀνάδοχός μου, ἐγὼ τὸν παρεκάλεσα...

— Ἀγαπητή μου Ἄρτεμις, διέκοψεν αὐτὴν ἀποτόμως, δὲν παραδέχομαί ποτε ὅτι μία ἁπλῆ παράκλησις, ἔστω καὶ ἐξ ὑμῶν προερχομένη, δύναται νὰ δώσῃ τὸ δικαίωμα εἰς τὸν ἀναδεκτόν σας νὰ παραβαίνῃ τὰς διαταγάς μου. Αἴ! Ἀντώνιε, μ' ἀκούεις! ἀνέκραξεν ἀποταθεὶς πρὸς ἕνα ἐκ τῶν δύο ἱπποκόμων, ἂν ποτε ἐπιτρέψῃς εἰς τὸν κύριον βαρῶνον νὰ λάβῃ τὸν ἵππον τοῦτον ἄνευ τῆς διαταγῆς μου, ἀλλοίμονον εἰς σέ!

— Κύριε! ὑπέλαβον τότε εὐτόλμως, λησμονεῖτε, πιστεύω, ὅτι εἶμαι εἰς ἡλικίαν, ἡ ὁποία μοὶ ἐπιτρέπει νὰ ἐνεργῶ κατὰ βούλησιν.

— Ἀνδρέα!... ἀνέκραξεν ἡ ἀνάδοχός μου ἐκπλαγεῖσα διὰ τὴν τόλμην μου.

— Τί εἶπες; ὑπέλαβεν ὁ κόμης, προχωρήσας ἓν βῆμα πρὸς ἐμέ.

Ἀλλ' ἐγώ, περιφρονήσας ἀγερώχως τὸ ἄγριον βλέμμα του, ἀπήντησα τρέμων ἐξ ὀργῆς·

— Εἶπον, κύριε, ὅτι δὲν εἶμαι ποσῶς διατεθειμένος νὰ τεθῶ ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τῶν ἱπποκόμων σας, καὶ ὅτι θὰ δείρω ἀνιλεῶς τὸν Ἀντώνιον ἂν ποτε θελήσῃ νὰ μ' ἐμποδίσῃ τοῦ νὰ λάβω ὁποιονδήποτε ἐκ τῶν ἵππων ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἀνήκουσιν εἰς ἐμέ, καὶ τοὺς ὁποίους ἐγὼ ἠγόρασα...

— Ἄ! μπᾶ!... ἀλλ' εἶσαι τρελός! ἀνέκραξεν ὁ κηδεμών μου.

Εἰς τὴν ὕβριν ταύτην ἐσκίρτησα ἐξ ὀργῆς καὶ ᾐσθάνθην ῥῖγος καθ' ὅλον τὸ σῶμά μου.

— Ὦ! σιωπήσετε! σιωπήσετε! εἶπε πρὸς τὸν κόμητα ἡ ἀνάδοχός μου μετὰ τόνου παρακλητικοῦ.

— Διάβολε! δὲν βλέπετε λοιπόν, κυρία, ὅτι εἶνε τρελός, ἀπήντησεν ἀγρίως ὁ κόμης.

Μόλις ἐτελείωσε τοὺς λόγους τούτους καὶ ᾐσθάνθην φοβερὰν σκοτοδίνην. Κραυγὴ φοβερὰ ἐξῆλθε τῶν στηθῶν μου καὶ σκότος βαθὺ ἐκάλυψε τοὺς ὀφθαλμούς μου... Καὶ εἶδον ἀναμέσον τοῦ σκότους εἴδεχθές τι φάσμα, ὀρθούμενον ἐνώπιόν μου... Εὐτυχῶς ὁ Ράλφ ἦτο εὐγενὲς ζῶον· ἐβύθισα τὰς ἐγκεντρίδας μου εἰς τὰ πλευρά του καὶ ἐχάθην εἰς τὸ ἄπειρον.

— Ὦ! κύριε! κύριε! τοιαύτη συμπεριφορὰ εἶνε ἀναξιοπρεπής! εἶπε πρὸς τὸν σύζυγόν της ἡ κόμησσα.

Συγχρόνως δὲ ἤκουσα αὐτὴν κραδαίνουσαν τὸ μαστίγιόν της καὶ ποδοβολὴν ἵππων ἐπὶ τὰ ἴχνη μου. Οὐχ ἧττον δὲν ἐσταμάτησα· ἡ ὁδὸς ἦτο ὁμαλὴ καὶ εὐθεῖα, ὁ δὲ Ράλφ ἐπέτα.

— Ἀνδρέα! Ἀνδρέα! ἀνέκραξε μακρόθεν ἡ ἀνάδοχός μου.

Ἡ φωνή της ἔφθανεν εἰς τὰς ἀκοάς μου ὀξεῖα καὶ κατεσπάραττε τὴν καρδίαν μου.

Ἐστράφην καὶ εἶδον αὐτὴν πνευστιῶσαν καὶ ἀσθμαίνουσαν. Οἱ δύο ἱπποκόμοι της δὲν ἐδύναντο νὰ την φθάσωσιν.

Ἠθέλησα νὰ τὴν ἀναμείνω, ἀλλὰ μεταξὺ ἐμοῦ καὶ αὐτῆς, εἶδον παρακολουθοῦν με τὸ ἀπαίσιον καὶ δυσειδὲς φάσμα τῆς Μανίας μὲ σπινθηροβόλους ὀφθαλμοὺς καὶ μὲ ἄτακτον καὶ ἀνωρθωμένην κόμην· τανύουσα δὲ τὰ μακρὰ καὶ δίκην νυκτερίδος πτερά της, ἅτινα ἥπτοντο τῆς γῆς, ἐσχημάτιζε πέριξ αὐτῆς μεγάλα νέφη κόνεως· οὐδὲν ἧσσον ὅμως διέκρινον τὸ ὠχρὸν

καὶ κατεσκληκὸς πρόσωπόν της, τοὺς μέλανας, ὡς ὁ ᾅδης, ὀφθαλμούς της, καὶ τοὺς σκελετώδεις βραχίονάς της τεταμένους ὅπως μὲ συλλάβωσιν. Ἐν ἑνὶ λόγῳ μὲ κατεδίωκε μανιωδῶς . . .

Ὁ Ρὰλφ ἠννόησε πάραυτα τοὺς φόβους μου καὶ συνεμερίσθη αὐτούς· ἀφῆκον αὐτῷ ἐλεύθερα τὰ ἡνία, καὶ ἐπέτα, ὡς ἀετός.

— Στῆθι! Στῆθι! ἐκραύγαζε τὸ φάντασμα, ἡ μήτηρ σου ἀπέθανε παράφρων... ὁ πάππος ἀπέθανε παράφρων!... Εἰς ἐμὲ μόνον ἀνήκεις...

Ἀλλ' ἐγὼ ἔτρεχον πάντοτε. Εἶχον διελθεῖ τὸ δάσος καὶ εἰσηρχόμην ἤδη ἐντὸς πυκνοτάτου τινὸς δρυμοῦ.

Ὁ Ρὰλφ ἐπήδα μετὰ θαυμασίας εὐκινησίας τὰς τάφρους καὶ τοὺς θάμνους.

Ἀλλὰ τὸ φάσμα καθ' ὅσον προὐχώρει, ἐπὶ τοσοῦτον ἀνεχαιτίζετο ἡ ὁρμή του· αἱ τάφροι καὶ αἱ ἄκανθοι παρεκώλυον τὴν πορείαν του.

—Ἄχ! κατηραμένον φάσμα, ἀνέκραξα, δὲν θὰ δυνηθῇς νὰ μὲ φθάσῃς! Ὄχι, ἡ παραφροσύνη δὲν εἶνε νόσος κληρονομική! . . . τὸ ἠξεύρω, τὸ ἀνέγνωσα εἰς διάφορα συγγράμματα . . . Τρέχε ὅσον θέλεις, κατηραμένον φάσμα, δὲν θὰ με φθάσῃς ποτέ!

Τὰ ὑψίκορμα καὶ προαιώνια δένδρα τῶν δασῶν ἔφευγον ὄπισθέν μου μετὰ καταπληκτικῆς ταχύτητος, καὶ ἡ φύσις ὅλη ἔντρομος ἐπανελάμβανεν ὡς ἠχὼ τὰς φοβερὰς ὠρυγὰς τοῦ ἀποτροπαίου φάσματος, ἡ δὲ βοὴ αὕτη, αὐξανομένη ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν, ἐπλήρου τὰ ἔρημα καὶ σιωπηλὰ ἐκεῖνα δάση. Τοσοῦτος δὲ θόρυβος ἀντήχει καθ' ὅλον τὸν ἀπέραντον ἐκεῖνον τόπον, ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ λύκοι διήρχοντο ἔντρομοι αὐτὸν καὶ ἐκρύπτοντο ὑπὸ τοὺς μᾶλλον πυκνοὺς θαμνῶνας.

— Ἀνδρέα! Ἀνδρέα! ἐκραύγαζε πάντοτε ἡ ἀνάδοχός μου.

Ἔτρεχε πάντοτε μόνη, οἱ δὲ ἱπποκόμοι της ἠκολούθουν αὐτὴν μακρόθεν, μὴ δυνάμενοι νὰ την φθάσωσιν. Ὁσάκις δὲ ἡ γλυκεῖα φωνή της μ' ἐκάλει, ἔβλεπον τὸ φάσμα συσπειρούμενον μὲν κατ' ἀρχάς, ἀλλὰ πάραυτα ἐπαναλαμβάνον μετ' ἀγρίας ὀργῆς τὴν ὁρμητικὴν καταδίωξίν του. Καὶ καθ' ὅσον ὁ ἵππος τῆς Ἀρτέμιδος ἐπλησίαζεν, ἐπὶ τοσοῦτον τὸ φάσμα καθίστατο μᾶλλον ἀκάθεκτον καὶ ὁρμητικώτερον. Οἱ λόφοι καὶ οἱ πέριξ βράχοι ἔτρεμον, ἡ γῆ ἐσπινθηροβόλει ὑπὸ τὰ πέταλα τῶν ἵππων καὶ ἡ κόνις τῶν ὁδῶν ἀνήρχετο ὡς στρόβιλος, οἱονεὶ θέλων ν' ἁρπάσῃ ἡμᾶς . . .

Ἐν διαστήματι μιᾶς καὶ ἡμισείας ὥρας ἐφθάσαμεν εἰς ἄδενδρόν τι μέρος.

Τὸ φάσμα αἰωνίως μᾶς παρηκολούθει, ἀλλ' ἤδη ἐρρέγχετο ὡς ψυχορραγῶν.

— Κραύγαζε ὅσον θέλεις, μέγαιρα! ἀνέκραξα ἐκραγεὶς εἰς γέλωτας, θὰ σὲ συλλάβω ἐπὶ τέλους, θὰ σὲ συλλάβω!

Εἶχον διαγράψει λαμπρότατον σχέδιον· ἐπὶ τῆς κορυφῆς λόφου τινὸς ὑπάρχει μικρά τις ἀλλ' ἀχανὴς ἄβυσσος, τῆς ὁποίας τὸ βάθος πλῆρες ὑδάτων μυκωμένων καὶ εἰς τὴν ἐλαχίστην τοῦ ἀνέμου πνοήν, σκοτίζει τὸ ὄμμα καὶ τοῦ μᾶλλον ἀτρομήτου ἥρωος.

Ἐσκέφθην νὰ πηδήσω διὰ τοῦ ἵππου μου τὴν ἄβυσσον ἐκείνην.

Ἂν μ' ἐμιμεῖτο τὸ φάσμα, ἀναμφιβόλως θὰ συνετρίβετο ἐντὸς τῆς ἀβύσσου.

Ὥρμησα πρὸς τὸ χεῖλος τῆς ἀβύσσου . . . Καὶ θὰ διηρχόμην αὐτὴν ἀφόβως, ἂν δὲν ἀνεχαίτιζε τὴν ὁρμητικὴν πορείαν μου σπαρακτική τις καὶ κλαυθμηρὰ κραυγὴ τῆς ἀναδόχου μου . . . Ὁ ἵππος της εἶχεν ἀπαυδήσει καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους . . . Ἐσταμάτησα. Τὸ φάσμα, περίτρομον, ἐτράπη εἰς φυγὴν ἀναμέσον τῶν δασῶν καὶ ἐξηφανίσθη ἐντός τινος μεγάλης ὀπῆς.

Ἔτρεξα ἀμέσως πρὸς τὴν Ἄρτεμιν, τὴν ὁποίαν ἐνόμισα νεκράν. Ἔθεσα τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τῆς καρδίας της καὶ ἠσθάνθην ἀσθενεῖς τινας παλμούς. Ἀνήγειρα αὐτὴν εἰς τὰς ἀγκάλας μου καί, γονυπετὴς ἐνώπιόν της, ἔθλιβον εἰς τὰ στήθη μου τὴν ὠχρὰν κεφαλήν της. Οὐδεμία ἐλπὶς σωτηρίας· ἤμεθα μόνοι ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐκείνῃ. Ἀλλ' οὐχ ἧττον οἱ δύο ἱπποκόμοι εἶχον ἀκολουθήσει τὰ ἴχνη μας· ἤκουον τὸν ὁρμητικὸν καλπασμόν των καὶ ἐν ἀκαρεῖ εἶδον αὐτοὺς ἀναφανέντας εἰς τὸ ἀπώτερον ἄκρον τοῦ δάσους καὶ μετ' ὀλίγον ἐνωθέντας μεθ' ἡμῶν. Καὶ τότε, βοηθούμενος ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου, μετέφερον τὴν ἀνάδοχόν μου παρὰ τὰ ρεῖθρα διαυγοῦς τινος πηγῆς, ἐκεῖ πλησίον εὑρισκομένης καὶ κατασταλαζούσης ὑπὸ τὸ βρύον. Ἔβρεξα πάραυτα τοὺς κροτάφους της καὶ ἔχυσα ἐπὶ τῶν χειλέων της σταγόνας τινὰς ὕδατος. Εἰς μάτην ἐκάλουν αὐτὴν θρηνῶν καὶ ὀλοφυρόμενος. Ἡ ὡραία ἀνάδοχός μου δὲν ἤκουεν, οὔτε ἀπήντα . . .

Ἐνόμιζον ὅτι ἡ γῆ ἔτρεμεν ὑπὸ τοὺς πόδας μου, ἀπειλοῦσα νὰ καταβροχθίσῃ ὁλόκληρον τὸν κόσμον. Ἤδη πυκνὰ καὶ μαῦρα νέφη ἐξετείνοντο ἐπὶ τοῦ ὁρίζοντος καί, ὠθούμενα ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, συνεσωρεύοντο ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ἐνώπιον ἡμῶν λόφου, ἀπέκρυπτον δὲ αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας, ὡς πυκνὸν καὶ κένθιμον κάλυμμα. Ἔθλιψα ἐπὶ τῆς καρδίας μου, ἐπὶ τῶν χειλέων μου τὴν ἀκίνητον καὶ ψυχρὰν αὐτῆς χεῖρα, ὅπως θερμάνω αὐτήν, ἀλλ' εἰς μάτην. Θὰ ἔδιδον εὐχαρίστως, ὅπως τὴν σώσω, τὸ αἷμά μου, τὴν πνοήν μου, τὴν ζωήν μου.

Ἐπὶ τέλους ἀσθενής τις στεναγμὸς ἐξῆλθε τῶν χειλέων της, αἱ παρειαὶ της ἀνελάμβανον βαθμηδὸν τὴν προτέραν χροιάν των καὶ δάκρυα ὠλίσθησαν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν της . . . Ἰδοῦσά με δὲ παρὰ τοὺς πόδας της, ἐνόμισεν ὅτι ὠνειρεύετο . . .

— Εἰμ' ἐγώ! εἰμ' ἐγώ! τῇ ἔλεγον θρηνῶν.

Δέν μοι ἀπήντησεν· ἀλλ' ἡ χεὶρ της μόνον μοὶ ἔθλιψεν ἐλαφρῶς τὴν ἰδικήν μου.

Τότε πλέον ἀνέλαβον θάρρος. Εἶχε καταπέσει ἐπὶ τῶν βρυωνίδων, ἀλλὰ δὲν εἶχε πληγωθῆ· οὐχ ἧττον ὅμως ἠσθάνετο τοσοῦτον κάματον καὶ τοσαύτην ἀδυναμίαν, ὥστε οὐδὲ κἂν ἐπειράθη νὰ κινηθῇ ἐκεῖθεν.

Εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ἀδένδρου ἐκείνου μέρους ὑπῆρχε καλύβη τις, ἐγερθεῖσα ὑπὸ τῶν ξυλοκόπων καὶ πρὸ πολλοῦ ἐγκαταλειφθεῖσα παρ' αὐτῶν. Ἐκόψαμεν κλάδους τινὰς δένδρων καὶ ἐσχηματίσαμεν μικρὸν φορεῖον, δι' οὗ μετεφέρομεν ἐκεῖ τὴν ἀτυχῆ ἀνάδοχόν μου. Ὁ Ἀντώνιος καὶ ὁ Παῦλος ἔβαινον βραδέως, ἐγὼ δὲ πλησίον αὐτῆς, κρατῶν τὰς χεῖράς της.

Μόλις ἐφθάσαμεν, προητοίμασα μετὰ σπουδῆς μικρὰν κλίνην ἐκ ξηρῶν χόρτων, ἐφ' ἧς ἐνάπεθέσαμεν αὐτήν· εἶτα δὲ διέταξα τὸν Παῦλον νὰ μεταβῇ ταχέως εἰς τὸ φρούριον καὶ νὰ φέρῃ ἐκεῖθεν ἅμαξαν.

— Ἀλλ' ἂν ὁ κύριος κόμης ἰδῇ τὸ ἄλογό του πνιγμένο εἰς τὸν ἰδρῶτα, θὰ μὲ διώξῃ ἀμέσως, κύριε.

— Τότε λάβε τὸν Ρὰλφ! ἀνέκραξα ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ μου, τί μὲ μέλει . . . ἂς ἀποθάνῃ! . . .

Ταλαίπωρε Ρὰλφ! . . . πόσον τὸν ἐλυπούμην! . . . Ἀλλ' οὐχ ἧττον ἦτο τοσοῦτον ὠχρά, τοσοῦτον καταβεβλημμένη ἡ ἀνάδοχός μου . . . Ἐφοβούμην δι' αὐτὴν . . . ἔπρεπε νά την πώσω!

— Πάσχεις πολύ; τὴν ἠρώτησα δακρύων, ὅτε ἐμείναμεν μόνοι.

— Ὄχι, δὲν εἶνε τίποτε, ἐφοβήθην πολύ, καὶ τίποτε περισσότερον . . . Μόνον τὸ σῶμά μου αἰσθάνομαι πολὺ βεβαρημένον καὶ μόλις δύναμαι ν' ἀνοίξω τοὺς ὀφθαλμούς μου . . .

— Κοιμήσου ὀλίγον, μὴ φοβηθῇς, θὰ μένω πλησίον σου πάντοτε.

— Εὐχαριστῶ, μοὶ εἶπε.

Καί, κλείσασα τοὺς ὀφθαλμούς, ἀπεκοιμήθη ἐλαφρότατον ὕπνον, ὡς ἀθῷον παιδίον.

Ἕπεται συνέχεια.

* * Τ.

ΜΑΝΟΥΗΛ ΓΟΝΖΑΛΕΣ

Η ΕΡΩΜΕΝΗ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

Ἐκ τοῦ Ἱσπανικοῦ.

Α'

Τὴν 25 Ὀκτωβρίου 1463, περὶ τὴν πέμπτην ὥραν τῆς ἑσπέρας, ἡ πλατεῖα τοῦ *Ἀλκαζὰρ τῆς Τολέδης* ἐπληροῦτο περιέργου πλήθους, ἀναμένοντος τὴν ἐπάνοδον τῆς βασιλίσσης Ἰωάννας τῆς Πορτογαλλίας — συζύγου τοῦ βασιλέως τῆς Καστιλλίας Ἑρρίκου Δ' — καὶ τῆς βασιλόπαιδος δόνας Ζουάνας, θυγατρὸς αὐτῶν.

Ἐν τούτοις πάντες οἱ ὁκνηροὶ οὗτοι, πάντες οἱ ἀγαθοὶ οὗτοι ἀστοί, καίτοι ἀμέριμνοι κατὰ τὸ φαινόμενον, συνωστίζοντο καθ' ὁμίλους καὶ ἀντήλλασσον χαμηλοφώνως μυστηριώδεις τινὰς λέξεις. Καίτοι δ' ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτῶν ἀπεικονίζετο πλήρης γαλήνη, οὐχ ἧττον, παρατηρῶν τις αὐτοὺς ἐπισταμένως, εὐκόλως θ' ἀνεκάλυπτεν ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν ἐνεκυμονεῖτο φοβερὰ τρικυμία, ὅπως τὰ λευκόφαια καὶ ἀραιὰ ἐκεῖνα νέφη, ἅτινα πλανῶνται ἐπὶ τοῦ κυανοχρόου οὐρανοῦ,

καὶ τὰ ὁποῖα μετ' ὀλίγον προαγγέλλουσι τὴν θύελλαν.

Εἰς τὸ ἄκρον τῆς πλατείας καὶ παρὰ τὸν τοῖχον μονῆς τινος ὅμιλός τις ρακενδύτων ἐπαιτῶν ἐκάθητο κατὰ γῆς, ἀναμενόντων τὴν διανομὴν τοῦ ζωμοῦ, τὸν ὁποῖον, κατ' ἔθος, οἱ μοναχοὶ κατὰ πᾶσαν ἑσπέραν ἔδιδον εἰς αὐτούς.

Οἱ πλεῖστοι τῶν πεναλέων τούτων, μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν τὸ ὡρολόγιον τῆς μονῆς θὰ ἐσήμαινε τὴν μετὰ παλμῶν καρδίας ἀναμενομένην προσφιλῆ ὥραν, ἐροκάνιζον ξηρά τινα τεμάχια ἄρτου, ὅπως καταστείλωσι τὴν ἀκατάσχετον πεῖνάν των. Ὅσοι δὲ ἐξ αὐτῶν δὲν εἶχον τοιαῦτα ἐκάθηντο συσπειρωμένοι παρὰ τὰς γωνίας τῆς μονῆς, ἀπολαμβάνοντες τῶν θερμογόνων ἀκτίνων τοῦ δύοντος ἡλίου καὶ διηγούμενοι ἀλληλοδιαδόχως τὰ ἀπόκρυφα βάσανα καὶ τὰς καθημερινὰς στερήσεις τοῦ βίου των.

Εἰς τὸν πρῶτον ἦχον τοῦ ὡρολογίου τὰ πεναλέα ταῦτα ὄντα ἠγέρθησαν ὡς ἐξ αὐτομάτου καὶ ὥρμησαν συνωθούμενα πρὸς τὴν θύραν τῆς μονῆς, λαμβάνοντα κατὰ σειρὰν τὰς παρὰ τῶν μοναχῶν διανεμομένας αὐτοῖς πινακίδας, πλήρεις ἀχνίζοντος ζωμοῦ. Ὅτε δ' ἐτελείωσε τὸ λιτὸν αὐτῶν δεῖπνον, διηυθύνθησαν βραδέως πρὸς τὴν πλατεῖαν τοῦ *Ἀλκαζὰρ* καὶ ἠνώθησαν μετὰ τοῦ ἐκεῖ κυμαινομένου καὶ ἀναμένοντος ὄχλου.

— Λοιπόν, σύντεκνε, εἶπεν ἄνθρωπός τις, τοῦ ὁποίου ἡ ἐκ δέρματος κατειργασμένου ἐμπροσθέλλα καὶ ἡ μάχαιρα μετὰ τῆς ξυλίνης θήκης της ἐμαρτύρουν ὅτι ἦτο βυρσοδέψης, φαίνεται ὅτι ἀπόψε θὰ πάει καλὰ ἡ δουλειά μας.

Ὁ πρὸς ὃν ἀπετείνοντο αἱ λέξεις αὗται ἐφαίνετο ὅτι ἦτο τίμιος ἄνθρωπος, τοῦ ὁποίου ἡ φυσιογνωμία ἦτο μὲν ἁπλῆ, ἀλλὰ καὶ συγχρόνως ὑπερήφανος, ἡ δὲ ὄψις αὐτοῦ ἐρυθρά.

— Ἀπὸ τὸ στόμα σου κ' εἰς τοῦ Θεοῦ τ' αὐτί, ἀδελφέ μου, ἀπήντησε· δὲν μπορῶ ὅμως νὰ πιστεύσω ἀκόμη τέτοιαν εὐτυχίαν.

Τρίτος τις ἐπλησίασε πρὸς αὐτούς. Ἦτο δὲ οὗτος ὁ κωδωνοκρούστης τῆς μητροπόλεως, ὁ κὺρ Διέγος Μελάμπος, ἄνθρωπος μικροῦ καὶ κυρτοῦ ἀναστήματος, καὶ ὅστις περιεφέρετο ἀπὸ ὁμίλου εἰς ὅμιλον, διεγείρων τὸ θάρρος τοῦ ὄχλου καὶ ἐνθαρρύνων τοὺς μᾶλλον δυσηρεστημένους ἐξ αὐτῶν.

— Ἔ! σύ, κύριε ρήτορα, τὸν ἠρώτησεν ὁ βυρσοδέψης, δὲν μᾶς λές, εἶνε ἀλήθεια ὅ,τι ἀκοῦμε;

— Πρέπει νὰ το πιστεύσῃς, γιατί, μὰ τὴν ἀλήθεια, δὲν εἶνε ἄσχημο πρᾶγμα...

— Λένε πῶς ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῆς Τολέδης ἔγεινε καὶ αὐτὸς συνωμότης.

— Σιγά, σιγὰ θὰ γίνῃ καὶ ἀρχηγός, ὑπέλαβεν ὁ κὺρ Διέγος.

Καί, θέσας τὸν δάκτυλον ἐπὶ τῶν χειλέων του, εἰς ἔνδειξιν ἐχεμυθίας·

— Θὰ ἰδῆτε καὶ ἄλλους πολλοὺς κληρικούς, εἶπε χαμηλοφώνως, ν' ἀνακατευθοῦν εἰς αὐτὴν τὴν δουλειά.

— Αὐτὸ θὰ 'πῇ, εἶπεν ὁ ἐρυθροπάρειος πολίτης, ὅτι τὸ πρᾶγμα πλέον ἦλθεν εἰς τὴν ἀκμήν του καὶ ὅτι καθένας τώρα μπορεῖ νὰ ἐκφράζεται ἐλεύθερα.

— Ἀλλὰ εἴμεθα βέβαιοι περὶ τῆς ἐπιτυχίας; ἠρώτησεν ὁ βυρσοδέψης.

— Ἄ! ὅσῳ γι' αὐτὸ εἶμαι πάρα πολὺ βέβαιος, ὑπέλαβεν ὁ κὺρ Διέγος, τόσῳ μάλιστα βέβαιος ὁποῦ στοιχηματίζω τὸ κεφάλι σου μ' ἕνα *μαραβέδι*[1].

— Ὦ! διάβολε! ἀνέκραξεν ὁ βυρσοδέψης, μορφάσας ἐλαφρῶς, πραγματικῶς θὰ ἦσαι βέβαιος γι' αὐτό. Λοιπὸν θὰ ζητήσωμεν ἀπὸ τὸν βασιλέα...

— Δὲν σοῦ τὸ εἶπα ἑκατὸν φοραίς;

— Ναί, χθὲς εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῶν *Ὅπλων τῆς Τολέδης*, ποῦ ἐπίναμε ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ ὡραῖον κρασὶ τῆς Μάγχης, ἀλλ' εἶμαι τόσῳ στενοκέφαλος, ποῦ δὲν 'μπῆκαν εὔκολα εἰς τὸ κεφάλι μου.

— Τὸ 'μοιάζεις καί σύ, βλέπω, προσέθηκεν ὁ κωδωνοκρούστης, σὰν τὴν παροιμίαν: *κουφοῦ καμπάνα κι' ἀρ κτυπᾷς*. Πρέπει λοιπὸν νὰ σου τὰ ξαναπῶ, καθὼς βλέπω.

Καί, παρεισδύσας πάραυτα ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὁμίλου, ἐξηκολούθησεν·

— Τὸ ἔθνος ὅλον ζητεῖ ἀπὸ τὸν βασιλέα δὸν Ἐρρῖκον τὸν τέταρτον νὰ μὴν ἀναγνωρίσῃ ὡς διάδοχον τοῦ θρόνου τῆς Καστιλλίας τὴν δόναν Ζουάναν.

— Ναί, ναί, αὐτὸ θέλομεν ὅλοι; ἀνέκραξαν μιᾷ φωνῇ ἅπαντες.

— Ἡ δόνα Ζουάνα εἶνε νόθα, προσέθηκεν ὁ κωδωνοκρούστης, καὶ γι' αὐτὸ ὅλοι οἱ Καστιλλιανοί, σὰν ἔξυπνοι ποῦ εἶνε, τὴν ὀνομάζουν *Βελτρανοποῦλα!*

— Μ' ἄλλους λόγους, ὑπέλαβεν ὁ βυρσοδέψης, εἶνε κόρη τοῦ δὸν Βελτράνδου δὲ λὰ Κουέβα, τοῦ ἐρωμένου τῆς βασιλίσσης.

Ὁ κωδωνοκρούστης ἐμειδίασεν ἀφελῶς καὶ ἐξηκολούθησεν·

— Τὸ σύνθημα λοιπὸν θὰ εἶνε: Κάτω ἡ Βελτρανοποῦλα!

— Κάτω ἡ Βελτρανοποῦλα; ἐπανέλαβεν ὠρυόμενος ὁ μικρὸς ἐκεῖνος ὅμιλος.

— Δὲν ἦλθεν ἀκόμη ἡ ὥρα, εἶπε ζωηρῶς ὁ κὺρ Διέγος, προσπαθῶν ν' ἀναχαιτίσῃ διὰ τῶν χειρῶν του τὴν ὁρμὴν τῶν συνεταίρων του· περιμένετε τὴν ὥραν, ποῦ κάθε βράδυ ἔρχεται ἡ Βελτρανοποῦλα εἰς τὴν πύλην τοῦ Ἀλκαζὰρ καὶ μοιράζει ἐλεημοσύνας εἰς τοὺς πτωχούς.

— Ἄ! δὲν θ' ἀργήσῃ νὰ ἔλθῃ, ὑπετονθόρυσεν ἀγρίως ὁ βυρσοδέψης. Καὶ ὅμως θὰ ἐπροτιμοῦσα καλλίτερα νὰ κτυπήσουμε τοὺς ἀληθινοὺς ἐχθρούς μας παρὰ αὐτήν...

Ἡ Διέγος Μελάμπος ἔρριψεν ἐπ' αὐτοῦ βλέμμα λοξόν, πλῆρες ὀργῆς καὶ ἀγανακτήσεως· ἀλλὰ, καταστείλας αὐτὴν ἐν ἀκαρεῖ, προσέθηκε μειδιῶν·

— Ἔχε ὑπομονήν, ἀδελφέ μου, γιατὶ ὁ λαὸς τῆς Καστιλλίας θὰ ζητήσῃ καὶ τὴν καταστροφὴ καὶ τὴν ἐξορία αὐτοῦ τοῦ ἀναξίου εὐνοουμένου βασιλέως, τοῦ δὸν Βελτράνδου Δὲ Λὰ Κουέβα, ὁποῦ ἐξ αἰτίας του ὁ βασιλεὺς κατέβασεν ἀπὸ τὴν θέσιν τοῦ ὑπουργοῦ τὸν ἀρχιεπίσκοπον τῆς Τολέδης καὶ τὸν μαρκήσιον Δὲ Βιλλένα διὰ νὰ φέρῃ αὐτὸν εἰς τὴν θέσιν των καὶ διὰ νὰ τοῦ χαρίσῃ καὶ τὸν τίτλον τοῦ κόμητος Δὲ Λεδέσμα, ὁ ὁποῖος ἐξοδεύει εἰς τοὺς χοροὺς καὶ εἰς τὰς διασκεδάσεις τὰ εἰσοδήματα τοῦ βασιλείου καὶ ὁ ὁποῖος ντύνεται εἰς τὰ χρυσᾶ διὰ νὰ μας κάνῃ ἐπίδειξιν. Ἐπειδὴ λοιπὸν ὁ βασιλεὺς εἶνε τυφλός, πρέπει ἡμεῖς νὰ του ἀνοίξωμε τὰ μάτια, καὶ ἂν δὲν θέλει νὰ ἐκδικηθῇ αὐτὸν τὸν ἀχρεῖον Βελτράνδον, ὁ ὁποῖος τοῦ προσβάλλει τὴν τιμὴν μὲ τόσην ἀδιαντροπίαν, ἡμεῖς πρέπει χωρὶς ἄλλο νὰ τὸν ἐκδικηθῶμεν.

— Πρέπει ἐξάπαντος αὐτὸς ὁ Βελτράνδος νὰ πέσῃ ἀπὸ τὴν θέσι του, προσέθηκε σοβαρῶς ὁ ἐρυθροπάρειος πολίτης.

— Καὶ νὰ τὸν ἐξορίσωμεν ὡς προδότην, ὑπέλαβεν ὁ κὺρ Διέγος.

— Ἢ καλλίτερα νὰ τὸν σκοτώσωμε, προσέθηκε μετὰ στωϊκῆς ἀταραξίας ὁ βυρσοδέψης, ὅπως ἔκαμαν καὶ τοῦ στρατάρχη Ἀλβάρου Δὲ Λούνα, ὁ ὁποῖος δὲν ἦταν τόσῳ κακός, ὅσῳ αὐτὸς ὁ ἄθλιος Βελτράνδος.

— Κάτω ὁ δὸν Βελτράνδος! ἀνέκραξαν μιᾷ φωνῇ οἱ ἐπαναστάται.

— Θάνατος εἰς τὸν κόμητα Δὲ Λεδέσμαν! ἠκούσθησαν ἄφνης φωναί τινες, μεταξὺ τῶν ὁποίων διεκρίνετο ἡ ὀξεῖα καὶ ἔρρινος φωνὴ τοῦ ἐρυθροπαρείου πολίτου.

Ὁ κωδωνοκρούστης εἶχεν ἤδη ἀπομακρυνθῇ ἐκεῖθεν· ἠγόρευεν ἐν τῷ μέσῳ ἄλλου ὁμίλου, εἴκοσι βήματα ἀπέχοντος ἀπ' αὐτῶν.

— Νὰ σοῦ πῶ, κὺρ Βαλταζάρ, ὑπέλαβε τότε ὁ εὔσαρκος βυρσοδέψης, ἀποταθεὶς πρὸς τὸν ἐρυθροπάρειον πολίτην, ἐνθουσιασθέντα ἐκ τῶν λόγων τοῦ κωδωνοκρούστου, φαίνεται πῶς αὐτὸς ὁ δὸν Βελτράνδος Δὲ Λὰ Κουέβας εἶνε ἄσπονδος ἐχθρός σου. Χωρὶς ἄλλο θὰ σῶπλεξε καμμιὰ βρωμοδουλειά!

— Ἐμέ; ὄχι! ἀπήντησεν ὁ Βαλταζὰρ ἔκπληκτος. Οὔτε κὰν τὸν γνωρίζω· ἀλλὰ φωνάζω ἐναντίον του ἐξαιτίας τῆς γυναικός καὶ τῆς θυγατέρας μου.

— Πῶς! αὐτὸς λοιπὸν ὁ ἄτιμος ἐτόλμησε νὰ προσβάλῃ τὴν τιμὴν τῆς κυρὰ-Ὑακίνθης;

— Ὄχι, ὄχι, ἀδελφέ, δὲν ἔφθασεν ἕως ἐκεῖ νὰ τολμήσῃ νὰ προσβάλῃ τὴν τιμὴν τῆς τιμιωτέρας γυναικὸς τοῦ κόσμου.

— Τότε μήπως καὶ ἠθέλησε νὰ ξελογιάσῃ τὴν κόρην σου τὴν Ἐλεονώραν;

— Οὔτε καὶ αὐτό, ἀπήντησεν ὁ Βαλταζὰρ μετὰ θριαμβευτικοῦ ὕφους· ἀλλ' ἔχω δύο παράθυρα πρὸς τὸ μέρος τῆς πλατείας, ποῦ ἂν τύχῃ καμμίαν φορὰ νὰ κόψουν αὐτὸν τὸν ἄτιμον τὸν Βελτράνδον εἰς τὴν πλατεῖαν, φαντάσου τί κόσμος θὰ συναχθῇ καὶ θὰ νοικιάσω τὰ παράθυρά μου εἰς πολὺ μεγάλην τιμήν.

— Λοιπόν;

— Λοιπόν, ἐξηκολούθησεν ὁ ἐρυθροπάρειος ἀστὸς μετὰ βλακώδους ἀγαθότητος,

---

1 Μικρὸν νόμισμα Ἱσπανικὸν ἀξίας 1 1)2 λεπτοῦ.

ἡ γυναῖκα καὶ ἡ κόρη μου περιμένουν ἀνυπομόνως νὰ ἔλθῃ αὐτὴ ἡ στιγμή, γιατὶ ὑποσχέθηκα εἰς αὐταῖς ὅτι μὲ τὰ λεπτὰ ποὺ θὰ πάρω θὰ ταῖς ἀγοράσω ἀπὸ ἕνα ἐπανωφόρι.

— Ὁ Θεὸς νὰ εἰσακούσῃ τὰς εὐχάς σου, ἀδελφὲ Βελταζάρ! εἶπεν ὁ βυρσοδέψης, ἀφήσας ἔκπληκτον τὸν ἐρυθροπάρειον πολίτην.

Αἴφνης ὑπόκωφος θόρυβος ἀντήχησεν ἀνὰ τὴν πλατεῖαν. Τὸ πλῆθος συνωθοῦτο καὶ συνωστίζετο πρὸς τὴν πύλην τοῦ Ἀλκαζάρ, δι' ἧς ἔμελλε νὰ εἰσέλθῃ ἡ βασίλισσα Ἰωάννα τῆς Πορτογαλλίας μετὰ τῆς βασιλόπαιδος δόνας Ζουάνας, περιεστοιχισμένη ὑπὸ ἀξιωματικῶν τῆς αὐλῆς καὶ ὑπὸ διαφόρων ἀκολούθων, πολυτελῶς ἐνδεδυμένων.

Ἡ νεαρὰ βασιλόπαις, τῆς ὁποίας ἡ ζωὴ ὑπῆρξεν ὄντως πολυτάραχος, ἐκάθητο ἐπὶ μικρᾶς μελανῆς ἡμιόνου, τῆς ὁποίας ἡ ἡμιονοσκευὴ ἠκτινοβόλει ὡς ἐκ τῶν πολυτίμων λίθων καὶ τὴν ὁποίαν ἐκάλυπτε σχεδὸν ὅλην μακρὸν ἐξ ἐρυθρᾶς μετάξης πλέγμα, πεποικιλμένον κατὰ τὰ ἄκρα διὰ χρυσῶν θυσάνων, οἵτινες, κατὰ τὸν συρμὸν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἥπτοντο σχεδὸν τῆς γῆς. Τὸ ὠχρὸν αὐτῆς πρόσωπον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔλαμπον δύο ὡραιότατοι κυανοῖ ὀφθαλμοί, καὶ τὸ ὁποῖον καθίστα ἔτι μᾶλλον συμπαθὲς τὸ γλυκὺ ἅμα καὶ μελαγχολικὸν μειδίαμα αὐτῆς, καὶ ἔτι μᾶλλον ὠχρὸν ἡ ξανθὴ αὐτῆς κόμη, ἐμαρτύρει ψυχὴν δειλὴν καὶ ἀμέριμνον, ἔκδοτον μᾶλλον εἰς τὰς θρησκευτικὰς μελέτας ἢ εἰς τὸν θόρυβον καὶ τὰς διασκεδάσεις. Βλέπων τις αὐτήν, ἦτο δύσκολον νὰ ἐννοήσῃ διατί αὐτὴ ἡ ζωηρὰ παιδίσκη, ἡ τόσῳ ὡραία καὶ τόσῳ προσηνής, εἶχεν ἐμπνεύσει εἰς τὸν λαὸν ἀκατάσχετον καὶ φοβερὸν μῖσος. Οὐχ ἧττον, ἵνα ὁμολογήσωμεν τὴν ἀλήθειαν, οὐδεὶς κατὰ βάθος ἐμίσει αὐτήν, ἀλλὰ πάντες τὴν ἐθεώρουν ὡς τὸ μόνον καὶ ἀσφαλέστερον μέσον, δι' οὗ ἐδύνατο νὰ ἐκδικηθῶσι τὸν εὐνοούμενον τοῦ βασιλέως.

Μόλις ἡ συνοδία ἐνεφανίσθη, ἀσθενεῖς τινες φωναὶ ἠκούσθησαν: «Ζήτω ἡ βασίλισσα! ζήτω ἡ βασιλόπαις!» ἀλλ' αἱ φωναὶ αὗται, μὴ εὑροῦσαι οὐδεμίαν ἠχώ, ἐξηφανίσθησαν πάραυτα ἐντὸς τοῦ πλήθους, τοῦ ὁποίου ἡ βαθεῖα καὶ νεκρώσιμος σιγὴ ἦτο φανερὰ ὕβρις ἐναντίον τοῦ προσώπου τῆς βασιλίσσης. Ἡ Ἰωάννα τῆς Πορτογαλλίας ἔρριψε πέριξ αὐτῆς βλέμμα πλῆρες ὀργῆς, καί, κεντήσασα τὸν ἵππον της, εἰσῆλθεν ὑπερηφάνως εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Ἀλκαζάρ.

Ἡ δόνα Ζουάνα ἔσπευσε ν' ἀκολουθήσῃ τὴν μητέρα της, οὐχὶ ἕνεκεν ὀργῆς καὶ μίσους πρὸς τὸν λαόν, καθόσον οὔτε κἂν ἠννόησε τί πρὸ ὀλίγου συνέβη, ἀλλ' ὅπως ταχύτερον ἐλεήσῃ τοὺς πτωχούς της, οἵτινες ἀνέμενον αὐτὴν εἰς τὰ προπύλαια τοῦ ἀνακτόρου των καὶ ἔβλεπον μακρόθεν αὐτὴν μετὰ ἱκετευτικοῦ βλέμματος.

Ὅθεν, μόλις ἔφθασεν ἐκεῖ, ἐπήδησεν ἐλαφρὰ καὶ μειδιῶσα ἐκ τῆς ἡμιόνου της, τὴν ὁποίαν ἀκόλουθός τις ἐκράτει ἐκ τοῦ χαλινοῦ, καὶ ἔνευσε μετὰ παιδικῆς ὅλως ἁπλότητος πρὸς τὸν ἀρχιτρίκλινόν της νὰ πλησιάσῃ πρὸς αὐτήν. Οὗτος δ' ἔσπευσε νὰ ὑπακούσῃ καὶ ἔφερεν εἰς αὐτὴν μέγα βαλάντιον πλῆρες ἀργυρῶν νομισμάτων, ἅτινα διένειμε κατὰ πᾶσαν ἑσπέραν εἰς τοὺς πτωχούς. Ἑκάστην δὲ πρωίαν ἔφερον εἰς αὐτὴν κάνιστρον πλῆρες κριθῆς, τὴν ὁποίαν μειδιῶσα ἔρριπτεν εἰς τὰ πτηνά, τὰ ὁποῖα ὠνόμαζε μικροὺς ἐπαίτας τοῦ οὐρανοῦ.

Ἡ βασιλόπαις, λαβοῦσα τὸ βαλάντιον, ἔτρεξε φαιδρὰ πρὸς τοὺς πτωχούς της, τῶν ὁποίων τὰς τεταμένας χεῖρας ἐπλήρου ἀργυρῶν νομισμάτων.

Ὅτε δὲ τὸ βαλάντιον ἐκενώθη, ἄλλοι τινὲς ἐπαῖται, πολυαριθμότεροι τῶν πρώτων, ἔτεινον πρὸς αὐτὴν τὰς χεῖρας.

Ἡ δόνα Ζουάνα ἐλυπήθη τότε μεγάλως, ἰδοῦσα τὸ βαλάντιόν της κενόν, ἐνῷ τοσοῦτοι δυστυχεῖς ἐστέναζον πέριξ αὐτῆς.

— Φεῦ! ἐψιθύρισε τινάσσουσα τὸ κενὸν ἤδη βαλάντιόν της, βλέπετε, τώρα εἶμαι πτωχὴ ὅπως καὶ σεῖς.

Καὶ προσέθηκε μετ' ἐπιχαρίτου μειδιάματος, μεμιγμένου μετὰ σφοδρᾶς συγκινήσεως·

— Εὐτυχῶς ὅμως, φίλοι μου, ἡ αὔριον δὲν εἶνε μακράν.

— Δὲν εἶνε μακρὰν γιὰ σᾶς, ποὺ δὲν σᾶς λείπει τίποτε, ἀπήντησεν ἐπαίτης τις, ἀλλὰ γιὰ μᾶς ποὺ πεινᾶμε;

— Νὰ περιμένωμε μίαν ὁλόκληρον ἡμέραν! ὑπέλαβεν ἄλλος τις. Ἄχ! δόνα Ζουάνα, δὲν ἠξεύρετε τί θὰ πῇ ὁλόκληρη ἡμέρα χωρὶς ψωμί... εἶνε ἀτελείωτη!

— Λάβετε, ἀγαθοί μου φίλοι, εἶπεν ἡ βασιλόπαις συγκεκινημένη καὶ προσφέρουσα αὐτοῖς δακτύλιον, τὸν ὁποῖον ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ δακτύλου της, δὲν ἔχω τίποτε ἄλλο, μοιρασθῆτέ το.

Ὁ πρῶτος τῶν δύο ἐπαιτῶν, ὅστις ἐφαίνετο κατ' ἀρχὰς παραλυτικός, ἥρπασε πάραυτα τὸν δακτύλιον καὶ ἐξηφανίσθη ἐν ἀκαρεῖ ἀπὸ τῶν βλεμμάτων πάντων, οὐδ' αὐτοῦ τοῦ συντρόφου του δυνηθέντος νὰ τὸν προφθάσῃ.

Τὸ πλῆθος ἤρξατο γελῶν σπασμωδικῶς.

Ὁ γέλως οὗτος, ἄντικρυς ἀντίθετος πρὸς τὴν εἰλικρινῆ λύπην, τὴν ὁποίαν ἠσθάνετο ἡ βασιλόπαις, μετεῖχε σκληρότητος ἅμα καὶ χαμερπείας. Ἡ δόνα Ζουάνα ἠσθάνθη τὴν καρδίαν της καταθλιβομένην καὶ δάκρυα πικρὰ ἐπλήρωσαν τοὺς ὀφθαλμούς της. Αἱ εὐλογίαι, τὰς ὁποίας ἦτο εἰθισμένη ν' ἀκούῃ ἐκ τοῦ στόματος τῶν πτωχῶν, μετεβλήθησαν αἴφνης εἰς προσβολάς. Αἱ δὲ προσβολαὶ αὗται ἔμελλον ἐντὸς ὀλίγου νὰ μεταβληθῶσιν εἰς ἀπειλάς.

Ὁ δεύτερος ἐπαίτης, παρατηρήσας τότε ὅτι ἡ βασιλόπαις διηυθύνετο πρὸς τὸ Ἀλκαζάρ, ἔστη ἀποτόμως πρὸ αὐτῆς καὶ ἀνεχαίτισεν αἴφνης τὴν πορείαν της.

— Φαίνεται, ἀνέκραξεν, ὅτι ἐδῶ μόνον οἱ ἄτιμοι ζοῦν. Δὲν θὰ δώσῃς καὶ εἰς ἐμὲ τίποτε, Βελτρανοποῦλα;

— Ὀνομάζομαι Ζουάνα, ἀπήντησεν ἡ βασιλόπαις μετὰ τοσαύτης ἀποστροφῆς, ὁποίαν τῇ ἐπέτρεπον ἡ ἡλικία της καὶ ἡ φυσική της δειλία.

— Σύ, ἡ Ζουάνα; ἀπήντησεν ὁ κωδωνοκρούστης, ὅστις μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἵστατο σιωπῶν, σὺ δὲν εἶσαι πλέον ἡ Ζουάνα, δὲν εἶσαι ἡ βασιλοποῦλα.

— Τί εἶμαι λοιπόν; ἠρώτησεν ἡ βασιλόπαις, τῆς ὁποίας ἡ συνήθης ὠχρότης τοῦ προσώπου ἤρξατο νὰ μεταβάλληται εἰς πελιδνότητα.

— Εἶσαι ἡ Βελτρανοποῦλα, ἀνέκραξεν ἐκτὸς ἑαυτοῦ ὁ κὺρ Διέγος, καὶ ἐκεῖνος ποὺ γυρεύει νὰ σου βάλῃ τὸ στέμμα εἰς τὸ κεφάλι ἀδίκως κοπιάζει.

— Ἄ! μοὶ ὁμιλεῖτε λοιπὸν οὕτω, διότι δὲν ἔχω νὰ σας δώσω πλέον τίποτε;... Ἀλλὰ δὲν πταίω ἐγὼ δι' αὐτό, εἶπεν ἡ βασιλόπαις μετὰ φωνῆς εἰς ἄκρον συγκεκινημένης.

Κατ' ἐκείνην τὴν ἐπίσημον στιγμὴν ἦτο ἀληθῶς ὡραία· οἱ μεγάλοι καὶ δακρύοντες ὀφθαλμοί της, τὰ κάτωχρα χείλη της, αἱ τρέμουσαι χεῖρές της, τεταμμέναι πρὸς τὸν οὐρανόν, ὡσεὶ ἐκλιπαροῦσαι τὸν Θεόν, οἱ ἐπὶ τῶν ὤμων της κυματίζοντες ξανθοὶ αὐτῆς βόστρυχοι, οἵτινες ὡμοίαζον πρὸς πτέρυγας ἀγγέλου, ἐπὶ πᾶσι δὲ ὁ τρόμος, ὅστις κατεῖχε τὴν καρδίαν της, καθίστων αὐτὴν συμπαθῆ καὶ ἀξίαν οἴκτου. Οὐχ ἧττον, φύσει ὑπερήφανος οὖσα, δὲν ἐζήτησε νὰ μάθῃ τίς ὁ παραίτιος τῆς λύπης της ταύτης, ὅπως ἐκδικηθῇ αὐτόν, ἀλλά, καίτοι μικρὰ ἔτι, ἠρώτησε τὴν καρδίαν της, ὅπως μάθῃ παρ' αὐτῆς τί κακὸν ἔπραξεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, οἵτινες τοσοῦτον βαναύσως προσέβαλον αὐτήν.

Ἀλλ' οἱ ἄθλιοι ἐκεῖνοι κατ' οὐδὲν συνεκινήθησαν καὶ ὁ κωδωνοκρούστης ἐξηκολούθησε·

— Φύλαγε τὰ χρήματά σου διὰ νὰ ἠμπορέσῃς μίαν ἡμέραν νὰ 'πανδρευθῇς, γιατὶ δὲν ἔχεις πατέρα!

Ἡ δόνα Ζουάνα, ἐκτὸς ἑαυτῆς καταστᾶσα, ἠσθάνθη ρῖγος διατρέχον ὅλον τὸ σῶμά της καὶ ἄκουσα ἐγονυπέτησε πρὸ αὐτῶν. Εἰθισμένη εἰς τὰς ὑποκλίσεις καὶ τὰς περιποιήσεις τῶν αὐλικῶν, εἰς τὰς εὐλογίας τῶν ἐπαιτῶν καὶ εἰς τὰ μειδιάματα καὶ τὰς ἐνθουσιώδεις ὑποδοχὰς τοῦ πλήθους, δὲν ἐδύνατο νὰ ἐννοήσῃ τὴν αἰτίαν τῶν προσβολῶν τούτων. Καὶ τότε ἐνόμισεν ὅτι ἔπεσεν εἰς τὰς χεῖρας ὁμάδος τινὸς δολοφόνων, σκοπούντων νὰ δολοφονήσωσι τὸν βασιλέα Ἐρρῖκον καὶ ἀνέκραξε δι' ἐσβεσμένης φωνῆς·

— Βοήθειαν! βοήθειαν!

Ὁ τόνος τῆς φωνῆς της ἦτο τοσοῦτῳ γλυκύς, ἀλλὰ καὶ τοσοῦτῳ ἰσχυρὸς συγχρόνως, ὥστε τὸ πλῆθος ὠπισθοχώρησεν ἔντρομον ἐξ αἰδοῦς μᾶλλον ἢ ἐκ τύψεως συνειδότως.

— Ἀλλὰ τί μᾶς πταίει αὐτὸ τὸ κορίτσι, ἀφοῦ ἡ φύσις τὸ ἔπλασε γενναιόδωρον, εἶπε τότε ὁ βυρσοδέψης.

— Μπᾶ! ὑπέλαβεν ὁ ἀδυσώπητος Διέγος, ἔπρεπε νὰ δίνῃ ἠλιγώτερα καὶ ὄχι νὰ μᾶς κάνῃ τὴν εὐσπλαγχνικήν. Ἀλλὰ τί ἀνάγκην τὸ ἔχει, ἀφοῦ ὁ δὸν Βελτράνδος

κλέπτει τὸν κόσμον; Ἔ! ἐμπρός, ὡραία Βελτρανοποῦλα, σήκω ἐπάνω, ἐξηκολούθησε λαβὼν αὐτὴν ἐκ τοῦ βραχίονος, καὶ φώναζε μαζῆ μ' ἐμᾶς. Κάτω ὁ εὐνοούμενος! Θάνατος εἰς τὸν κόμητα τῆς Λεδέσμης.

— Οὐδέποτε, ἐψιθύρισεν ἡ βασιλόπαις.

— Ἂν μαζῆ μ' ἐμᾶς καταρασθῆς αὐτὸν τὸν ἄθλιον, τότε θάσε ἀφήσωμεν νὰ 'μπῆς εἰς τὸ Ἀλκαζάρ.

— Φονεύσατέ με ἂν θέλετε, εἶπε χαμηλοφώνως ἡ βασιλόπαις, ἀλλὰ ποτὲ δὲν θὰ καταρασθῶ τὸν δὸν Βελτράνδον.

— Καὶ γιατί; ἀνέκραξε σκωπτικῶς ὁ κωδωνοκρούστης.

— Διότι πάντοτε ὑπῆρξε πρὸς ἐμὲ ἀγαθὸς καὶ περιποιητικὸς καὶ ὁ Θεὸς δὲν θὰ μ' ἐσυγχώρει ποτὲ ἂν ἐφαινόμην ἀχάριστος πρὸς αὐτόν· διότι εἶνε ὁ πιστὸς καὶ ἀφωσιωμένος θεράπων τῆς μητρός μου, διότι εἶνε ὁ πιστὸς σύμβουλος τοῦ βασιλέως, πατρός μου, καὶ διότι ὁ πατήρ μου δὲν θὰ μ' ἐσυγχώρει ποτὲ διὰ τοιαύτην ἀδικίαν.

— Καλά, Βελτρανοποῦλα! ἀνέκραξε θριαμβευτικῶς ὁ κὺρ Διέγος· χωρὶς νὰ το καταλάβῃς, θὰ ἔλθῃ ἡ ἡμέρα, ὁποῦ σὺ ἡ ἰδία θὰ μισήσῃς αὐτὸν τὸν ἄτιμον ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος, ἐνῷ ἀτιμάζει ὁλονένα τὸν βασιλέα τῆς Καστιλλίας, ἐξακολουθεῖ νὰ ἦνε εὐνούμενος αὐτοῦ.

Ἐνῷ δὲ ταῦτα ἔλεγεν, ἡ δόνα Ζουάνα, παράφορος ἐξ ὀργῆς καὶ ἀγανακτήσεως, ἔστρεψε τὰ νῶτα περιφρονητικῶς πρὸς τὸ πλῆθος, τὸ ὁποῖον βλοσυρῶς πάντοτε ἔβλεπεν αὐτήν. Οὐχ ἧττον, καταβαλοῦσα πᾶσαν προσπάθειαν, ἔκρυψε τὴν κεφαλὴν εἰς τὰς χεῖράς της, ἐλπίζουσα οὕτως ὅτι θὰ συνεκίνει τὴν καρδίαν τοῦ πλήθους, τὸ ὁποῖον ὁλονὲν ὠρύετο κατ' αὐτῆς.

Αἴφνης ὁ βυρσοδέψης ἐκτύπησε τὸν ὦμον τοῦ Διέγου καὶ τῳ εἶπεν·

— Καὶ τώρα ποία εἶνε ἡ γνώμη σου, κουμπάρε; Ὁ καιρὸς μᾶς βιάζει· θέλεις νὰ τὸν διώξωμεν ἢ νὰ τὸν σκοτώσωμεν, αὐτὸν τὸν ἄτιμον τὸν Βελτράνδον;

— Νὰ τὸν διώξωμεν! ἀπήντησεν ὁ πολίτης Διέγος, γιὰ νὰ τρέχῃ ἀπ' ἐδῶ καὶ ἀπ' ἐκεῖ καὶ νὰ διασκεδάζῃ ἥσυχα μὲ τὰ χέρια εἰς ταῖς τσέπαις του!

— Εἰς ταῖς τσέπαις του! ὑπέλαβε τραχέως ὁ Βαλταζάρ, γιὰ ἰδὲ τί ἀνόητος ποῦ εἶνε! Θέλεις λοιπὸν νὰ χώσῃ τὰ χέρια του εἰς ταῖς δικαίς μας;

Ἄπλετος γέλως διεδέχθη τὴν ἀστείαν ταύτην ἀπάντησιν τοῦ Βαλταζάρ.

— Καὶ λοιπόν! κὺρ Διέγο, ἀφοῦ εἶσαι ἄνθρωπος τοῦ πολέμου, πιστεύω ὅτι ἦλθεν ἡ στιγμὴ νὰ σε δοκιμάσωμε τί ἀξίζεις, εἶπε σοβαρῶς ὁ βυρσοδέψης, ἀναστρέψας τὰς χειρίδας τοῦ ἐπενδύτου του καὶ σείσας ἀπειλητικῶς τὴν πλατεῖαν μάχαιράν του.

— Τί θέλεις νὰ πῆς μ' αὐτό; ἀνέκραξεν ὁ κωδωνοκρούστης κάτωχρος γενόμενος.

— Ὅτι δὲν πρέπει νὰ τα βάλωμεν μ' ἕνα ἀθῶο παιδί, ἀλλὰ μ' ἐκείνους ποῦ μᾶς πταίουν. Νά! γύρισε τὸ κεφάλι σου, κὺρ Διέγο, καὶ θὰ ἰδῆς ἐμπρός σου τὸν διάβολον.

Ὁ κωδωνοκρούστης ὑπήκουσε μηχανικῶς καὶ ἐφρίκιασεν ἰδὼν ἐρχόμενον εἰς τὴν πλατεῖαν νέον τινὰ ἱππέα, ἱππεύοντα ὡραιότατον ἵππον, καὶ σείοντα ὑπερηφάνως τὸ μαστίγιόν του, ἐνῷ ἡ χρυσοκέντητος στολή του ἐθάμβωσε τὰ ὄμματα πάντων.

Βαθεῖα σιγὴ ἐπεκράτησε καθ' ὅλην τὴν πλατεῖαν ἅμα τῇ ἀπροσδοκήτῳ ἐμφανίσει τοῦ νέου τούτου. Τὸ ὑπερήφανον παράστημά του καὶ τὸ γλυκὺ καὶ συμπαθὲς πρόσωπόν του προέδιδον ἐκ πρώτης ὄψεως ἄνδρα θηλυπρεποῦς χαρακτῆρος· ἀλλὰ βλέπων τις τὸ ὑψηλὸν ἀνάστημά του καὶ τὴν εὐρεῖαν ὠμοπλάτην του, πάραυτα κατενόει ὅτι ὁ νέος οὗτος ἦτο γενναῖος καὶ ρωμαλέος. Οὐχ ἧττον αἱ ἄβραι καὶ λεπτοφυεῖς χεῖρές του καὶ οἱ μικροὶ καὶ κομψοὶ πόδες του ἐδύναντο ν' ἀπατήσωσι καὶ τὸν μᾶλλον ὀξυδερκῆ παρατηρητήν, ὅστις, βλέπων μόνον τοὺς πόδας τούτους, ἀποκρυπτομένου τοῦ λοιποῦ σώματος, θὰ ἐξελάμβανε βεβαίως αὐτοὺς γυναικείους. Ἡ ξανθὴ αὐτοῦ κόμη καὶ οἱ ζωηροὶ καὶ κυανόχροοι ὀφθαλμοί του, οἵτινες ἔλαμπον ὡς ἀστέρες ὑπὸ τὰς μακρὰς καὶ πυκνὰς αὐτοῦ βλεφαρίδας, ἔδιδον εἰς τὴν ὄψιν του ἀληθὲς μεγαλεῖον καὶ ἀγέρωχον φυσιογνωμίαν. Βεβαίως ἡ φιλοδοξία εἶχε καταλάβει τὴν καρδίαν του, διότι πάντοτε σχεδὸν ἐξήρχετο ἔφιππος καὶ οὐδέποτε ἠτένιζε τοὺς ἀνθρώπους κατὰ πρόσωπον.

Καὶ ὄντως· ὁ δὸν Βελτράνδος Δὲ λὰ Κουέβας ἐξηκολούθει τὴν πορείαν του, μὴ προσέχων ἐπὶ τοῦ ἐν τῇ πλατείᾳ κυμαινομένου ἐκείνου πλήθους.

— Ἐμπρὸς λοιπόν, κὺρ Διέγο! εἶπεν ὁ βυρσοδέψης. Σύ, ποῦ ξέρεις καὶ 'μιλεῖς, λάβε τὸν λόγον τώρα!

Καὶ ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ ὁ ἡμέτερος ρήτωρ ἐγένετο ἀνάρπαστος ὑπὸ τοῦ βοῶντος ἐκείνου ὄχλου καὶ ὡδηγήθη ἐνώπιον τοῦ ἵππου τοῦ δὸν Βελτράνδου, ὑπὸ τὸν χρυσοκέντητον μανδύαν τοῦ ὁποίου ἔλαμπε τὸ ἀδαμαντοκόλλητον ξῖφός του.

Πάραυτα γέλως σαρδωνικὸς ἀντήχησε καθ' ὅλην τὴν πλατεῖαν, ἐνῷ πολλοὶ ἐκ τῶν τοῦ ὄχλου ἐκράτουν ἀνὰ χεῖρας λίθους, ἕτοιμοι νὰ λιθοβολήσωσι τὸν εὐνοούμενον τοῦ βασιλέως. Ὁ δὸν Βελτράνδος ἠννόησε πάραυτα τὸν κίνδυνον καὶ ἀνεχαίτισε τὴν ὁρμὴν τοῦ ἵππου του ἀκριβῶς καθ' ἣν στιγμὴν θὰ διήρχετο ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ Διέγου· ἀλλ' οὗτος, ἀντὶ νὰ κρατήσῃ τὸν ἵππον ἐκ τοῦ χαλινοῦ, ἀφῆκεν αὐτὸν νὰ διέλθῃ ἐνώπιόν του καὶ κατέπεσε γονυπετὴς ἐπὶ τῆς γῆς.

— Σταθῆτε, σταθῆτε! κύριε κόμη! ἀνέκραξε διὰ φωνῆς πνιγηρᾶς.

Ὁ δὸν Βελτράνδος ἐξεκαρδίσθη τότε γελῶν, ἰδὼν τὸν ἀλλόκοτον φόβον, ὅστις κατέλαβε τὸν ἀντίπαλον αὐτοῦ, καταστάντα ὠχρὸν καὶ ἄναυδον ἀπέναντι αὐτοῦ.

— Τί θέλεις; ἠρώτησεν αὐτὸν ψυχρῶς ὁ κόμης, διατί εἶσαι γονυπετὴς πρὸ τοῦ ἵππου μου; Μή πως θέλεις νά μοι ζητήσῃς χάριν τινά;

Ὁ κωδωνοκρούστης, ἰδὼν τὰ βλέμματα πάντων προσηλωμένα ἐπ' αὐτοῦ καὶ νομίσας ὅτι ὅλον ἐκεῖνο τὸ πλῆθος ἦτο ὑπὲρ αὐτοῦ, ἀνέλαβεν αἴφνης τὸ θάρρος του καὶ ἀνέκραξεν αὐθαδῶς·

— Πραγματικῶς ἦλθα νά σου ζητήσω μίαν χάριν, τὴν ὁποίαν ἀπαιτῶ ἀπὸ τὸν βασιλέα μας, δὸν Βελτράνδε, ἐξ ὀνόματος ὅλου αὐτοῦ τοῦ λαοῦ καὶ ὅλων τῶν Καστιλλιανῶν.

— Καὶ ποία εἶνε αὐτὴ ἡ χάρις; ἠρώτησε μειδιῶν ὁ κόμης.

— Νὰ διώξῃ καὶ νὰ ἐξορίσῃ τὸν εὐνοούμενόν του, κύριε, ὑπέλαβεν ὁ Διέγος ἔτι μᾶλλον ἐνθαρρυνθεὶς ὡς ἐκ τῆς τεταραγμένης στάσεως τοῦ κόμητος.

Αἴφνης ὁ δὸν Βελτράνδος ἔβαλε γέλωτα σαρδωνικόν· κύψας δ' ἠρέμα ἐπὶ τῆς χαίτης τοῦ ἵππου του, ἔτεινε τὴν χεῖρα καὶ ἁρπάσας τὸν ἡμέτερον ρήτορα ἐκ τοῦ περιτραχηλίου τοῦ προστερνιδίου του, ἤγειρεν αὐτὸν ὡς πτερὸν μέχρις αὐτοῦ καὶ παρατηρῶν αὐτὸν κατὰ πρόσωπον·

— Πῶς ὀνομάζεσαι; τὸν ἠρώτησεν.

— Διέγος Μελάμπος, Ὑψηλότατε, ἐψιθύρισε τρέμων ὁ κωδωνοκρούστης, γενόμενος καταπόρφυρος. Ἀλλά, διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ! εὐσπλαχνίσου με!

— Καὶ τί ἐπαγγέλλεσαι, Διέγο;

— Εἶμαι κωδωνοκρούστης τῆς μητροπόλεως, Ὑψηλότατε· ἀλλ' εὐσπλαχνίσου με, διὰ τὸν Θεόν! μ' ἔπνιξες.

Καὶ οἱ ὀφθαλμοί του ἐξωγκοῦντο ὁλονέν.

— Κωδωνοκρούστης! ἐπανέλαβεν ὁ δὸν Βελτράνδος. Ἄ! δὲν εἶσαι προωρισμένος διὰ τοιοῦτον ἐπάγγελμα, φίλε Διέγο. Ἂν θέλῃς νὰ με ἀκολουθήσῃς, θὰ κρεμάσω εἰς τὴν κεφαλήν σου κωδωνίσκους, θὰ σοι δώσω ἓν σκῆπτρον, καὶ θά σε βάλω νὰ καθήσῃς εἰς τὴν θέσιν τοῦ μακαρίτου παράφρονος βασιλέως. Δέχεσαι;

— Ἀλλὰ τί θὰ 'πῇ ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῆς Τολέδης, Ὑψηλότατε; Ὦ! ἐπνίγηκα! σῶσέ με γιὰ τὸν Θεόν!

— Ὁ ἀρχιεπίσκοπος δὲν θὰ θελήσῃ νὰ διακινδυνεύσῃ τὴν θέσιν του, ὑπερασπιζόμενος τοιοῦτον ἀνάξιον ὑπηρέτην, ἀπήντησεν ὁ εὐνοούμενος παρατηρῶν ἀγερώχως τὸν κωδωνοκρούστην. Ἄλλως τε, εἰμπορεῖς νὰ τὸν εἰδοποιήσῃς περὶ τούτου διὰ νὰ ὠφεληθῇ τοῦ μαθήματος, διότι, ἐν ἀνάγκῃ, θὰ μεταχειρισθῶ διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου τὸν κύριον, ὅπως καὶ τὸν ὑπηρέτην.

Καί, ταῦτα εἰπών, ἀφῆκε τὸν Διέγον νὰ πέσῃ κατὰ γῆς, ὅστις, κατησχυμένος καὶ τρέμων ἔτι ἐκ τοῦ φόβου, ἔφυγε τροχάδην ἐν τῷ μέσῳ τῶν συριγμῶν τοῦ πλήθους.

Ἡ εὔτολμος στάσις τοῦ κόμητος Δὲ Λεδέσμα εἶχεν ἐπαισθητῶς μετριάσει τὴν ὀργὴν τῶν στασιαστῶν· οὐχ ἧττον, ἐνῷ τὸ πλῆθος σιωπηλῶς παρεμέριζε κατὰ τὴν διάβασιν αὐτοῦ, ἠχηρά τις φωνή, ἀντηχήσασα ὄπισθεν αὐτοῦ, συνεκέντρωσε καὶ αὖθις τὸν ὄχλον.

— Θάνατος εἰς τὸν δὸν Βελτράνδον Δὲ λὰ Κουέβαν!

Εἰς τὰς φωνὰς ταύτας ὁ αὐλικὸς ἔστρεψεν ἐπιδεξίως τὸν ἵππον του καὶ εὑρέθη

ἀπέναντι τοῦ ὁμίλλου ἐκείνου, ἐξ οὗ πρόσηλθον αἱ κραυγαὶ ἐκεῖναι. Πάντες ἐν ἀκαρεῖ διεσκορπίσθησαν φεύγοντες, ἐκτὸς ἑνὸς καὶ μόνου, ὅστις ἐφαίνετο ὡσεὶ προσηλωθεὶς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Αἱ φλόγες, τὰς ὁποίας ἐξέπεμπον οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ εὐνοουμένου, κατεκεραύνωσαν ἀκαριαίως τὸν ἔνοχον, ὅστις, ὁμολογήσας τὸ λαθός του, ἔπεσε γονυπετὴς πρὸς τῶν ποδῶν του, ζητῶν παρ' αὐτοῦ συγγνώμην.

— Πῶς, εἶσαι σύ, κὺρ Βαλταζάρ, ὁ ὁποῖος ἤθελες νὰ με φονεύσουν; εἶπεν ὁ κόμης γελῶν ἀπὸ καρδίας, σὺ ὁ μᾶλλον φιλήσυχος τῶν χρυσοχόων; Βλέπω ὅτι δὲν ἐννοεῖς τὸ συμφέρον σου, φίλε μου! Ἂν ἀπέθνησκον, θὰ ἠγόραζεν ὁ ἐνάρετος μαρκήσιος Δὲ Βιλλένας τόσα περιδέραια καὶ βραχιόλια ὅσα ὁ κόμης Δὲ Λεδέσμας;

Καί, ἀρκεσθεὶς εἰς ἐλαφρὸν διὰ τοῦ μαστιγίου του κτύπημα ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ Βαρταζάρ, τοῦ ὁποίου αἱ ἐρυθραὶ παρειαὶ εἶχον καταστῆ ἰόχρυσες, ὥρμησε καλπάζων πρὸς τὴν πύλην τοῦ Ἀλκαζάρ, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἤδη ἐμφράξει στίφος ἀνθρώπων, ὡπλισμένων διὰ μαχαιρῶν, πελέκεων καὶ ὀβελῶν.

— Κύττα ἐδῶ! εἶπεν ἐπαίτης τις πρὸς τὸν χρυσοχόον, ὑποστηρίζων αὐτόν, πιστεύω δὰ τώρα πῶς ἡ γυναῖκά σου καὶ ἡ κόρη σου δὲν θὰ ἔχουν καμμίαν ἐλπίδα γιὰ νὰ ἀγοράσουν νέα ἐπανωφόρια.

Ὁ Βαλταζάρ, κατηφὴς καὶ τεταπεινωμένος, ἔφυγεν ἀναμέσον τοῦ πλήθους, τὸ ὁποῖον ἠκολούθησεν αὐτὸν διὰ συριγμῶν καὶ γελώτων, ὅπως καὶ τὸν ἀτυχῆ κωδωνοκρούστην.

Οὐχ ἧττον ὁ κόμης δὲν εἶχεν ἔτι συνέλθει ἐκ τῆς πρώτης ταραχῆς, ὅτε παρετήρησε τοὺς περὶ τὴν θύραν φρουροῦντας ἐκείνους ἀνθρώπους, οἵτινες ἐφαίνοντο ἔχοντες ἀγρίαν καὶ ἀπειλητικὴν τὴν ὄψιν καὶ οὐχὶ διατεθειμένοι νὰ ὑποκύψωσιν εὐκόλως, ὅπως οἱ πρῶτοι. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ αὐτῶν ἵστατο ἀγρίως, ὡς ἄγαλμα ἀπρόσβλητον, ὁ ἀτρόμητος βυρσοδέψης, ὅστις διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς ἐκράτει ἀπὸ τοῦ βραχίονος τὴν βασιλόπαιδα καὶ διὰ τῆς ἑτέρας γυμνὴν τὴν μάχαιραν.

— Παραμερίσατε, ἄθλιοι! ἀνέκραξεν ἀγρίως ὁ Δὲ λὰ Κουέβας, ἂν θέλετε νὰ μὴ γίνετε θύματα τοῦ ἵππου μου.

Οὐδεὶς ἐκινήθη ἐκ τῆς θέσεως του· ἀλλ' ἡ δόνα Ζουάνα, ἰδοῦσα τὸν κόμητα περικυκλούμενον ὑπὸ τοῦ ἀγρίου καὶ καλῶς ὡπλισμένου ἐκείνου συρφετοῦ καὶ φοβηθεῖσα, ἀνέκραξε δι' ἰσχυρᾶς φωνῆς·

— Προσέξατε, δὸν Βελτράνδε, προσέξατε!

Εἰς τὸν ἦχον τῆς γλυκείας καὶ τρεμούσης ἐκείνης φωνῆς, ὁ εὐνοούμενος, ὅστις μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἐφαίνετο μειδιῶν καὶ ἀτάραχος, ἀνεσκίρτησε, καταληφθεὶς ὑπὸ τρόμου. Ἠνέῳξε βλοσυρῶς τὰ βλέμματα αὐτοῦ, τὰ ὁποῖα ἐξέπεμπον πυρίνους φλόγας, καὶ ἔτεινε τὸ οὖς, ὡσεὶ ἀμφιβάλλων εἰς ὅ,τι πρὸ ὀλίγου ἤκουσεν· εἶτα δέ, στηρίξας τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ αὐχένος τοῦ ἵππου του καὶ ὀρθωθεὶς ἐπὶ τῶν ἀναβολέων του, ἔρριψε βλέμμα φλογερὸν καὶ πλῆρες ἀγανακτήσεως ἐπὶ τοῦ ὁμίλου ἐκείνου καὶ ἀνεγνώρισεν ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ τὴν βασιλόπαιδα, αἰχμάλωτον οὖσαν τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, οἵτινες ἤγειρον κατ' αὐτῆς τὰς βεβήλους των χεῖρας.

Ὠχρότης θανάτου ἐκάλυψε πάραυτα τὸ πρόσωπον τοῦ κόμητος Δὲ Λεδέσμα. Ἔρριξε βαθεῖαν ὠρυγὴν καὶ ἔφερε τὴν χεῖρα εἰς τὴν λαβὴν τοῦ ξίφους του· ἀλλά, φεῦ! τῷ εἶχον ὑπεξαιρέσει αὐτό! Πλήρης ὀργῆς, ἐκέντησεν ἰσχυρῶς τὸν ἵππον του καί, ἀψηφήσας τὸν κίνδυνον, ἐπέπεσε λυσσαλέος κατὰ τοῦ ὡπλισμένου ἐκείνου ὄχλου, ὅστις, εἰς τὴν ἀπροσδόκητον ταύτην προσβολήν, ὠπισθοχώρησεν ἔντρομος, ἀφήσας αὐτῷ ἐλευθέραν τὴν δίοδον· καὶ τότε, προχωρήσας ταχέως πρὸς τὴν βασιλόπαιδα, ἔλαβεν αὐτὴν παραφόρως εἰς τὰς ἀγκάλας του, ἐνῷ ταυτοχρόνως δάκρυα ἀνέβλυζον ὑποτρέμοντα εἰς τὰ ἄκρα τῶν βλεφαρίδων του.

Ἀλλ' ἤδη ὁ ὄχλος, συνελθὼν ἐκ τῆς πρώτης ἐκπλήξεως, ὥρμησε κατ' αὐτοῦ ἀπειλητικώτερος καὶ μᾶλλον λυσσαλέος.

— Ὦ! θέλετε νὰ με κακοποιήσετε, ἄθλιοι! ἀνέκραξεν ἐκτὸς ἑαυτοῦ ὁ δὸν Βελτράνδρος. Ποῖος λοιπὸν ἐξ ὑμῶν ἐτόλμησε νὰ ἐγγίσῃ ἐπὶ τῆς βασιλόπαιλος δόνας Ζουάνας; Δὲν ἠξεύρετε λοιπὸν ὅτι ἡ ἄτιμος αὐτὴ πρᾶξίς σας εἶνε ἔγκλημα ἐσχάτης προδοσίας; Ἀ! μὴ νομίσετε ὅτι θὰ διαφύγετε τὴν δικαιοσύνην ἕκαστος στεναγμὸς τῆς δόνας Ζουάνας θὰ πληρωθῇ, σᾶς τὸ ὁρκίζομαι, πολὺ ἀκριβά.

Ἐνῷ δ' ἔλεγε ταῦτα, προσηλωμένον ἔχων τὸν νοῦν εἰς τὴν δόναν Ζουάναν, κακοῦργοί τινες ἀπέκοψαν τοὺς ὀπισθίους πόδας τοῦ ἵππου του. Τὸ ταλαίπωρον ζῶον, καταβληθὲν ἐκ τῶν πόνων, κατέπεσεν ἐπὶ τῆς γῆς, ὁ δὲ κόμης, ὅστις εἶχε διαπεράσει τοὺς πόδας του εἰς τοὺς ἀναβολεῖς, κατεκυλίσθη βαρέως μετ' αὐτοῦ, κρατῶν πάντοτε εἰς τὰς ἀγκάλας του τὴν μικρὰν βασιλόπαιδα. Καὶ τότε οἱ στασιασταὶ ἐπέπεσον κατ' αὐτῶν μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων καὶ θὰ ἐφόνευον ἀφεύκτως αὐτόν, ἂν μὴ παρενέβαινεν ὁ βυρσοδέψης, ὅστις, ἀναχαιτίσας διὰ νεύματος τοὺς συναδέλφους του, ἀνέκραξε διὰ φωνῆς ἰσχυρᾶς·

— Σηκωθῆτε, δὸν Βελτράνδε! δὲν συνειθίζω ποτὲ νὰ κτυπῶ τοὺς ἐχθρούς μου κατὰ γῆς.

Ὁ δὸν Βελτράνδος προσεπάθησε τότε νὰ ἐγερθῇ, ἀλλ' ὑπῆρξεν ἀδύνατον, καθόσον εἶχεν εἰς τὰς ἀγκάλας του τὴν βασιλόπαιδα, ἥτις παρέλυε τὰς δυνάμεις του. Ἡ δόνα Ζουάνα, ἐννοήσασα τοῦτο, ἐστράφη τότε πρὸς τὸν βυρσοδέψην καὶ τῷ εἶπε διὰ φωνῆς ἱκετευτικῆς·

— Βοηθήσατέ μας λοιπόν, φίλε μου, ἀφοῦ φαίνεσαι ὅτι δὲν εἶσαι κακὸς ἄνθρωπος καὶ δὲν θέλεις νὰ μας βλάψῃς.

Εἰς τοὺς λόγους τούτους ὁ βυρσοδέψης ἀνεσκίρτησε καί, τείνας τὴν μέλαιναν καὶ τυλῶδη χεῖρά του πρὸς τὸν ἐπιφανῆ εὐνοούμενον, κείμενον ἐκτάδην πρὸ τῶν ποδῶν του, ἀνήγειρεν αὐτὸν καί, δείξας αὐτῷ διὰ τῆς χειρὸς τὸ Ἀλκαζάρ, τῷ εἶπε διὰ φωνῆς εὐσταθοῦς.

— Πήγαινε, κύριε κόμη, ἀλλὰ σκέψου καλὰ ὅτι ἡ δόνα Ζουάνα σὲ ἔσωσεν· αὐτὸ τὸ ἀθῷο παιδὶ ἐστάθη ἡ σωτηρία σου. Δὲν θὰ εἰμποροῦσα ποτὲ νὰ σε σκοτώσω ἂν δὲν ἐσκότωνα καὶ αὐτὸ τὸ ἀθῶο πλάσμα, τὸ ὁποῖον δέν μου ἔκαμε τίποτε καὶ δὲν θέλω νὰ το βλάψω. Καὶ αὐτὸς ὁ μαρκήσιο, δὲ Βιλλένας θὰ ἐφαίνετο εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ὀλιγώτερον δειλὸς ἀπὸ ἐμέ, ἀλλ' ἔχω καὶ ἐγὼ μίαν θυγατέρα, νέαν καὶ ὡραίαν, ὡς ἡ δόνα Ζουάνα, καὶ δὲν θέλω ὁ Θεὸς νὰ τιμωρήσῃ τὸ ἔγκλημά μου εἰς τὸ πρόσωπον ἐκείνης.

Ὁ δὸν Βελτράνδος οὐδὲ λέξιν ἀπήντησεν εἰς αὐτόν, ἀλλ' εἰσῆλθεν εἰς τὰ ἀνάκτορα, φέρων μεθ' ἑαυτοῦ τὸ πολύτιμον φορτίον του.

Β'

Καθ' ἣν ἐποχὴν ἐλάμβανον χώραν τὰ γεγονότα, ἅτινα ἀφηγούμεθα, ὁ ἔνδοξος εὐνοούμενος τοῦ βασιλέως τῆς Καστιλλίας ἦτο ὁμολογουμένως ὁ θελκτικώτερος ἱππότης τῆς αὐλῆς. Νεώτατος εἰσελθὼν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ νωθροῦ καὶ ῥαθύμου τούτου βασιλέως, κατώρθωσεν ἐν διαστήματι ὀλίγων ἐτῶν, καὶ τοι γόνος πτωχῆς καὶ ἀφανοῦς οἰκογενείας, νὰ προσκτήσηται τοσαύτην εὔνοιαν, ὥστε πολλάκις καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος νὰ μὴ πιστεύῃ εἰς τοὺς ἰδίους του ὀφθαλμούς.

Ἐπὶ τῆς προηγουμένης δυναστείας ὁ στρατάρχης δὸν Ἀλβάρος δὲ Λούνας, καί τοι γόνος ἀρχαίας καὶ πλουσίας οἰκογενείας, ἐγένετο μὲν ὁ εὐνοούμενος τοῦ βασιλέως, ἀλλ' εἶχεν ἀνέλθει βαθμηδὸν καὶ εἰς διάστημα πολλῶν ἐτῶν τὰ διάφορα ἀξιώματα τοῦ Κράτους, ὄπισθεν δ' ἑκάστου τίτλου του ἢ παρασήμου ἐκρύπτετο καὶ νέκ πρὸς τὸ Κράτος ὑπηρεσία του. Δεξιὸς καὶ σώφρων σύμβουλος, ἀτρόμητος δὲ εἰς τὰς μάχας, ἔσωσε δὶς τὸ ἔθνος ἀπὸ τῶν ἀδυνάτων καὶ ἐξηστθενημένων χειρῶν τοῦ Ἰωάννου τοῦ δευτέρου. Ἡ προσωπικὴ ἀξία τοῦ εὐξυνειδήτου τούτου ἀνδρὸς οὐκ ὀλίγον συνετέλεσεν εἰς τὴν καθόλου εὐημερίαν τῆς πολιτείας, τὴν ἡμέραν δὲ τῆς κατακομήσεώς του, οἱ συγγενεῖς του δὲν εὗρον εἰς τὸ ταμεῖόν του οὐδὲ τὰ διὰ τὴν κηδείαν του ἐπαρκοῦντα χρήματα. Ζῶν μέν, εἶχεν ἐπισύρει κατ' αὐτοῦ τὸ κοινὸν μῖσος ὡς ἐκ τοῦ ἀκάμπτου καὶ ὑπερηφάνου χαρακτῆρός του, ἀποθανὼν ὅμως, ἐθρηνήθη ὑφ' ὁλοκλήρου τοῦ ἱσπανικοῦ ἔθνους.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὸν Δὸν Βελτράνδον Δὲ-λὰ-Κουέβαν, δυναμεθα νὰ εἴπωμεν ἀπροκαλύπτως ὅτι εἰς οὐδεμίαν ἔξοχον ἐθνικὴν ἐκδούλευσιν ὤφειλε τὸ μεγαλεῖόν του καὶ τὴν εἰς τὰ ὑψηλότερα τοῦ Κράτους ἀξιώματα ἀνύψωσιν αὐτοῦ. Οὐδεὶς δὲ ἀμφιβάλλων περὶ τούτου, καθόσον οὔτε πολιτικὸν νοῦν, οὔτε στρατηγικὸν πνεῦμα ἐκέκτητο, ὅπως ὁ προκάτοχος αὐτοῦ Δὸν Ἀλβάρας Δὲ Λούνας. Ἦτο πανοῦργος καὶ ἐπίβουλος αὐλικός, καὶ πλέον οὐ· εἶχε δὲ ἀκατάσχετον ρωπὴν πρὸς τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν δόξαν· ἀλλ' ἡ φιλοδοξία του αὕτη θὰ ἐσβέννυτο βεβαίως ἐν τῇ γεννήσει της, ἂν δὲν ἐπήρ-

χετο ἀπρόοπτόν τι ὅλως συμβάν, ἐξ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα παραλείπουσιν οἱ ἱστοριογράφοι, ὡς ἄσχετα πρὸς τὸ θέμα των, ἀλλὰ τὰ ὁποῖα δὲν δύνανται νὰ διαφύγωσι τῆς προσοχῆς ἑνὸς μυθιστοριογράφου.

Ἡ Ἰωάννα τῆς Πορτογαλλίας διεκρίνετο ὡς μία ἐκ τῶν περικαλλεστέρων πριγκηπισσῶν τῆς Εὐρώπης· οὐχ ἧττον ἡ καλλονή της εἶχεν ἐλάττωμά τι, τὸ ὁποῖον μεγάλως κατέθλιβεν αὐτήν, τοῦτέστιν ἡ κόμη της ἦτο ἀμφιβόλου χρώματος. Ὅπως δ' ἐπανορθώσῃ τὸ κακὸν τοῦτο, ἐνέβαπτεν αὐτὴν ἐντὸς ὑγροῦ τινος, τὸ ὁποῖον δυστυχῶς περιεῖχεν εὐφλέκτους οὐσίας. Ἡμέραν τινά, καθ' ἣν περιεφέρετο εἰς τὸν κῆπον τοῦ Ἀλκαζάρ, αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου ἦσαν τοσοῦτον φλογεραί, ὥστε αἴφνης ἤναψεν ἡ κόμη της. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν νεαρός τις ἀκόλουθος, ὅστις ἤρχετο πρὸς αὐτήν, ἀποσταλεὶς ὑπὸ τοῦ βασιλέως, παρετήρησε τὸν ἐκ τῆς κεφαλῆς της ἀναθρώσκοντα καπνόν, καὶ δὲν ἐδίστασεν, ἐναντίον ρητῆς διαταγῆς, ἀπαγορευούσης τὴν μετὰ τῆς βασιλίσσης τῆς Καστιλλίας ἐπαφὴν οἱουδήποτε ἀνθρώπου, νὰ ἐξαγάγῃ πάραυτα τὸν ἐκ χνοομεταξῆς πολύτιμον μανδύαν του καὶ νὰ καλύψῃ δι' αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν τῆς Ἰωάννης τῆς Πορτογαλλίας.

Τὸ πῦρ αὐθωρεὶ κατεστάλη, ἀλλ' ἡ βασίλισσα, ἐνῷ ηὐχαρίστει τὸν σωτῆρά της διὰ τὴν ἑτοιμότητα τοῦ πνεύματός του, παρετήρησε τὸ κομψὸν ἀνάστημά του καὶ τὴν ἐν γένει καλλονὴν τοῦ προσώπου του, καὶ ἐθαύμασεν ἐπὶ τοιαύτῃ ἀσυνήθει ὄντως δι' ἄνδρα καλλονῇ. Ὅθεν, θαμβωθεῖσα κατ' ἀρχὰς ἐπὶ τῇ καλλονῇ τοῦ ἀκολούθου τούτου, δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐρασθῇ αὐτοῦ ἐμμανῶς. Τυφλωθεῖσα δὲ ὑπὸ τοῦ πάθους καὶ δικαιολογοῦσα τὸ παράπτωμά της εἰς τὴν ἀστασίαν καὶ ἀπιστίαν τοῦ συζύγου της, ἤρξατο καλλιεργοῦσα τὸν ἔρωτα τοῦτον, κατ' ἀρχὰς μὲν ἐν κρυπτῷ καὶ παραβύστῳ, ἀλλὰ κατόπιν τοσοῦτον ἀπροκαλύπτως, ἢ μᾶλλον τοσοῦτον ἀναισχύντως, ὥστε ὁ ἔρως οὗτος ὑπῆρξε τὸ σκάνδαλον τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καταλιπὸν ἀνεξίτηλα ἀτιμωτικὰ στίγματα ἐπὶ τοῦ ὀνόματος αὐτῆς.

Ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ὑπῆρξεν ὄντως ἀπίστευτος ἡ τύχη τοῦ εὐτυχοῦς ἐκείνου ἀκολούθου, ὅστις ὠνομάζετο δὸν Βελτράνδος Δὲ-λὰ-Κουέβας. Καθεῖξεν ἀλληλοδιαδόχως διαφόρους ὑψηλὰς θέσεις καὶ ἐπὶ τέλους κατέστη εἷς τῶν μᾶλλον εὐνοουμένων τοῦ βασιλέως. Μὴ ἀρκούμενος δὲ εἰς ὅλα ταῦτα, ἤθελε ν' ἀνέλθῃ εἰς τὰ ὑψηλότερα ἀξιώματα τοῦ Κράτους. Ἀλλὰ τὰς θέσεις ταύτας εἶχον καθέξει πρὸ πολλοῦ δύο ἄνδρες, ἰσχυροὶ καὶ ἐχέφρονες, ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῆς Τολέδης καὶ ὁ μαρκήσιος Δὲ Βιλλένας, σύμβουλοι καὶ συνυπουργοὶ τοῦ νωθροῦ καὶ ἄφρονος Ἐρρίκου τοῦ τετάρτου.

Ὁ νέος εὐνοούμενος ἐσκέφθη ὅτι ἐδύνατο εὐκόλως νὰ ὑπερπηδήσῃ τὸ ἐμπόδιον τοῦτο τῇ βοηθείᾳ τῆς βασιλίσσης, ἐξασκούσης ἐπὶ τοῦ συζύγου της μεγίστην ἐπιρροήν. Ὁ Ἐρρῖκος ἦτο ὄντως χαρακτῆρος ψυχροῦ καὶ ἀδιαφόρου, μὴ ἔχων ἰδίαν θέλησιν οὐδ' ἐνέργειαν· ἂν πολλάκις ἐλησμόνει τὰς ὕβρεις ἐλησμόνει ἐπίσης καὶ τὰς ἐκδουλεύσεις καὶ ὁ σήμερον ἐχθρὸς αὐτοῦ καθίστατο αὔριον ὁ ἐπιστηθιώτερος φίλος του.

Ὁ δὸν Βελτράνδος δὲ λὰ Κουέβας εἶχεν ἀνακοινώσει εἰς τὴν βασίλισσαν τὰ σχέδιά του, αὕτη δὲ διὰ τοῦ διορατικοῦ αὐτῆς ἐνστίγκτου, ὅπερ εἶνε ἔμφυτον εἰς τὴν γυναῖκα, ἀνεκάλυψεν ὅτι μεταξὺ τῶν δύο τούτων πολιτικῶν ἀνδρῶν ὑφίστατο διένεξίς τις, ἥτις ἡμέραν τινὰ θὰ κατέληγεν εἰς διάστασιν· ὄντως δὲ ἡ φοβερὰ καταιγὶς δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐκραγῇ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς των καὶ εἶδον αἴφνης ἑαυτοὺς ἀπεκδυομένους παντὸς ἀξιώματος καὶ ἀποστερουμένους τῆς βασιλικῆς εὐνοίας.

Ἐνῷ δὲ οἱ πεπτωκότες οὗτοι αὐλικοὶ ἐκρύβησαν εἰς τὰ βάθη τῆς γῆς, ἔκπληκτοι ἐπὶ τῇ ἀπροσδοκήτῳ ταύτῃ μεταβολῇ τῆς τύχης των, ὁ δὸν Βελτράνδος δὲ λὰ Κουέβας, διαδεχθεὶς αὐτούς, ἀνέλαβε τὴν διοίκησιν τῶν κοινῶν.

Εἰς τὴν εἴδησιν ταύτην τὸ κόμμα τῶν δυσηρεστημένων ἠννόησε τότε τὴν φοβερὰν ἥτταν, τὴν ὁποίαν ὑπέστη, καὶ δὲν ἐβράδυνε νὰ συμβουλευθῶσι περὶ τοῦ πρακτέου μετὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῆς Τολέδης καὶ τοῦ μαρκησίου Δὲ Βιλλένα.

Τὰ ἔνδοξα αὐτῶν ὀνόματα, γνωστὰ καθ' ὅλην τὴν Ἱσπανίαν διὰ τὴν ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ἐπιτυχῆ διοίκησιν τῶν κοινῶν καὶ τὸ ἄσπονδον μῖσος, τὸ ὁποῖον ἔτρεφον κατὰ τοῦ νέου εὐνοουμένου, ἦσαν ἀσφαλῆ ἐχέγγυα εἰς τοὺς πολυαρίθμους αὐτῶν φίλους, οἵτινες ἀπετέλεσαν τὸ κόμμα τῶν δυσηρεστημένων, καὶ οἵτινες, ἐν γενικῇ συνεδρίᾳ, ἀνηγόρευσαν παμψηφεὶ σχεδὸν *ἀρχηγοὺς τῆς συνωμοσίας* τοὺς δύο πεπτωκότας πολιτικούς.

Ἕπεται συνέχεια. Σ. * *

ΛΑΜΠΡΟΥ ΕΝΥΑΛΗ

ΦΛΩΡΕΝΤΙΝΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

1878

ΡΟΖΙΝΑ Η ΑΝΘΟΠΩΛΙΣ

Α'

Οἱ ζήσαντες, ἔστω καὶ ἐπὶ βραχύ, ἐν Ἀθήναις θὰ ἔλαβον πολλάκις τὴν εὐκαιρίαν καὶ τὴν εὐαρέσκειαν νὰ θαυμάσωσι τὰς λαμπρὰς αὐτῶν ἀστεροφεγγεῖς ἀττικὰς νύκτας, τὸν γλυκὺν αὐτῶν καὶ ἥμερον οὐρανόν, τὴν ἀργυρᾶν αὐτῶν πανσέληνον.

Ποσάκις, πλήρης ἐνθουσιασμοῦ ἐπὶ τῇ μαγευτικῇ ταύτῃ καλλονῇ τοῦ ἀττικοῦ οὐρανοῦ, τοῦ μόνου ἐξόχως ὡραίου, ὅπερ παρουσιάζουσιν αἱ νεώτεραι Ἀθῆναι εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ξένου περιηγητοῦ μετ' ἐκείνων, ἅτινα ὀφείλονται εἰς τὴν πολιὰν καὶ σεβαστὴν ἀρχαιότητα, καὶ ἐνθαρρυνόμενος ὑπὸ τῆς χειμερινῆς εὐδίας, ὅμιλος φίλων, φύσεις κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ποιητικαὶ — τότε ὑπῆρχε ποίησις ἐν Ἀθήναις — δὲν ἐξήρχοντο μέχρι τοῦ καφφενείου τῆς Ἐκθέσεως ἢ μέχρι τῶν Στύλων τοῦ Ὀλυμπίου Διός, ὅπως ἀφθονώτερον καὶ ἐν μείζονι ἠρεμίᾳ ἀπολαύωσι τοῦ ἐξαισίου θεάματος, τοῦ θεωρῆσαι τὴν νήνεμον γλαυκὴν θάλασσαν τοῦ κόλπου τῆς Σαλαμῖνος καὶ τοῦ Φαλήρου, τὰς γυμνὰς καὶ φαλακράς, πλὴν καὶ οὕτως ὡραίας κορυφὰς τοῦ Ὑμηττοῦ, τὸ περικαλλὲς τοπίον, τὸ ὑπερκείμενον τοῦ Ἰλισσοῦ καὶ τοῦ ἀρχαίου Σταδίου, ὅπερ, ἀγνοῶ διατί, ὅταν βλέπω κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, λαμβάνον τὸ χρυσίζον ἐκεῖνο καὶ ἰοειδὲς χρῶμα τῶν ἀσθενῶν πλέον ἀκτίνων αὐτοῦ, τοσοῦτον συγκινεῖ τὴν καρδίαν μου!

Ποσάκις ἐν τοιαύτῃ ἐκστάσει διατελοῦντες, οἱ ὀλίγοι ἐκεῖνοι νεαροὶ φίλοι, οἱ ὅλως ἀπείρως ἔχοντες τῶν τοῦ κόσμου, δὲν ἀνέπλασαν, ζωηρῶς καὶ στωμύλως διαλεγόμενοι, ὑπὲρ ἑαυτῶν μέλλον, λαμπρόν, εὐρύ!

Εἶχον τὴν χρυσῆν ἐκείνην ἡλικίαν ἥτις νομίζει ὅτι, *ὅλα ὅσα πετοῦν τρώγονται.*

Ποσάκις, ἐν στιγμαῖς διαχύσεων δὲν ἐξωμολογήθησαν ἀλλήλοις τὰς ἐλπίδας των, τοὺς πόθους των, τοὺς ἔρωτάς των!

Πόσον εὐτυχεῖς ἡμέραι ἦσαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι!

Ὑπὸ τὸ τρέμον καὶ ἀσθενὲς φῶς τοῦ καφφενείου, ὁ μὲν ἀνεγίνωσκε κομψὸν στιχούργημα, ἄλλος ἀφήγησιν ἢ σκελετὸν δράματος, τρίτος μελέτην ἐπὶ ξένου συγγραφέως, τέταρτος τοιαύτην περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς καὶ ἄλλος, μανίαν ἔχων νὰ καταστῇ ἀνὴρ πολιτευτής, ἔδιδε περίληψιν πολιτικοῦ ἄρθρου, ὅπερ ἔμελλε νὰ δημοσιεύσῃ τὴν ἐπιοῦσαν, ἢ ἐπέκρινε δριμέως τὰς πράξεις τῆς κυβερνήσεως, ἕτερος, τὸ ὄνομα τοῦ Υἱοῦ τῆς Μαρίας πᾶσαν στιγμὴν ἀνὰ στόμα ἔχων καὶ τὴν πατρίδα τοῦ Βασιγκτῶνος λατρευτόν του ἴνδαλμα, ἐλάλει μετὰ θέρμης ὑπὲρ τοῦ πολιτεύματος τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων, καὶ τελευταῖος, ὁ Μῶμος τοῦ ὁμίλου ἐκείνου, νεανίας ἀκηδὴς καὶ τοῦτ' αὐτὸ *τεμπελγαρᾶς*, ἀπήγγελε στίχους σατυρικοὺς ἢ παρῳδίαν ποιήματός τινος τῶν ποιητικιζόντων ἑταίρων.

Ἐν μιᾷ τῶν τοιούτων συναθροίσεων — ἦτο ἑσπέρα νεφελώδης καὶ ζοφερά, ἐπιτηδεία εἰς διέγερσιν μελαγχολικῶν καὶ ἀπαισίων συλλογισμῶν — εἷς, ὁ μόνος ἴσως μεταξὺ ἁπάντων φιλόσοφος καὶ μᾶλλον τῶν ἄλλων βαθὺς καὶ σοβαρός, νεανίας μὲν τὴν ἡλικίαν, ἀλλὰ γέρων τὴν φρένα καὶ τὴν καρδίαν, ἰδὼν τὴν ἀπέναντι Νεκρόπολιν, ἀπήγγειλε στίχους, οἵτινες πάντοτε, καὶ τότε καὶ νῦν καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, ἀναγινωσκόμενοι θ' ἀναμιμνήσκωσι προσφιλῆ καὶ πολύτιμον ὕπαρξιν!....

Καὶ ὁ ὅμιλος ἐκεῖνος φαιδρός, ἀμέριμνος κατὰ τὸ πλεῖστον, ζωηρός, ἔνθους, ὠνειροπόλει νὰ ὑπηρετήσῃ, κατὰ τὸ ἐνὸν αὐτῷ, τὴν Πατρίδα, νὰ διατελέσῃ ἀχώριστος ἐν τῷ μέλλοντι, διαρκῶς ἡνωμένος, χάριν τῆς ἰδέας ταύτης, ἥτις τότε ἀπησχόλει τόν τε νοῦν καὶ τὰς σκέψεις του.....

Καὶ ὅμως....

Ἐξ ὅλου ἐκείνου τοῦ φιλικοῦ συμπλέγ-

ματος οὐδὲν ἀπέμεινεν. Τινὰς τῶν φίλων καὶ καλῶν νέων — καὶ οὗτοι ἴσως ἦσαν οἱ εὐτυχέστεροι — ἐπελθὼν βαρὺς ὁ χειμὼν τοῦ θανάτου, ἀπεμάρανε πρὸ τῆς ὥρας καὶ ἐν τῇ ἀκμῇ τοῦ βίου καὶ τοῦ σταδίου, οἱ δὲ λοιποί, ἀδυναμήσαντες νὰ ἀντιστῶσιν εἰς τὸν πανταχόθεν εἰσορμῶντα καὶ κατακλύζοντα τὰ πάντα χείμαρρον τοῦ ὑλισμοῦ, πιεσθέντες ὑπὸ τῆς ἀνάγκης, ὑποβληθέντες εἰς τὸν περὶ ὑπάρξεως ἀγῶνα, ἄρτου καὶ οἰκήματος δεόμενοι, κατὰ τὴν ἔκφρασιν ἑνὸς τῶν τότε συναδέλφων, διότι τοιαύτη κατέστη ἐν τῇ κοιτίδι τῶν γραμμάτων ἡ μεγάλη ἰδέα παντὸς λογίου, παντὸς θέλοντος νὰ ζήσῃ διὰ τῶν γραμμάτων καὶ τοῦ καλάμου του, διεσπάσθησαν, καί, φρικτὸν εἰπεῖν, συναντώμενοι ἤδη καθ' ὁδόν, δυσκολεύονται ν' ἀναγνωρίσωσιν ἀλλήλους!

Εἰς τοὺς μελαγχολικοὺς τούτους συλλογισμούς, καὶ ἐγὼ οὐκ οἶδα πῶς, μὲ ὤθησεν ἡ εἰς τὴν ἀνὰ χεῖρας μικρὰν ἱστορίαν εἰσαγωγή.

Ἐάν τις τῶν νεωτέρων πόλεων εὐλόγως ηὐτύχησε νὰ λάβ τὸ ὄνομα Νέαι Ἀθῆναι, ἡ πόλις αὕτη εἶναι ἡ Φλωρεντία, εἰς ἣν μετὰ δικαίας ὑπερηφανίας οἱ Τοσκανοὶ δίδουσι τὴν ἐπωνυμίαν ταύτην. Ἐὰν αἱ Ἀθῆναι ἔσχον τὴν ἐποχὴν τοῦ Περικλέους, ἔσχε καὶ ἡ Φλωρεντία τὴν ἐποχὴν Λαυρεντίου τοῦ ἐκ Μεδίκων, ἔσχον ἐκεῖναι τοὺς ποιητάς, τοὺς συγγραφεῖς, τοὺς καλλιτέχνας των, ἔσχε καὶ αὕτη τοὺς ἰδικούς της, ἔσχεν ἐκείνη τὸν Φειδίαν, ἔσχε καὶ αὕτη τὸν Βουοναρρότην.

Ἀλλὰ καὶ ἡ φύσις συντελοῦσα διὰ τῶν ἰδίων δώρων εἰς τὴν ὅσον ἔνεστι πληρεστέραν ὁμοιότητα, ἐχορήγησεν αὐτῇ χώραν περικαλλῆ, ὡραῖον οὐρανόν, νύκτας λαμπράς!

Β'

Ἐν τῇ ὁδῷ «Καλτσαγιόλη» — Via Calzaioli» — μιᾷ τῶν κεντρικωτέρων τῆς Φλωρεντίας, εἰκοσάδα βημάτων ἀπὸ τῆς «Piazza della Signoria» εὑρίσκει ὁ Ἕλλην ἐπισκέπτης τὸ «Café Rético», τὸ καὶ καφφενεῖον Ἑλληνικὸν καλούμενον.

Τὸ καφφενεῖον τοῦτο ὑποθέτω ὅτι ἐβαπτίσθη διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, καὶ οὕτως εἶναι γνωστὸν ἐν εὐρεῖ κύκλῳ, οὐχὶ δι' ἄλλον τινὰ λόγον, ἀφοῦ οὐδὲν ἔχει τὸ ἑλληνικόν, ἢ διότι ἐκεῖ ἰδίως συχνάζει ὁ μπάρμπα-Νικόλας, γέρων Ἰταλός, ἡ ζῶσα ἱστορία ἁπάντων τῶν ἐν Φλωρεντίᾳ σπουδασάντων Ἑλλήνων, τῶν ὀλιγίστων διαμενόντων νῦν αὐτόθι, τῶν ἐν Λιβόρνῳ διακεκριμένων καὶ ἐν γένει πάντων τῶν ὅπως δήποτε διερχομένων ἐκ Φλωρεντίας, οὓς συνειθίζει νὰ βλέπῃ πρῶτος ὁ γέρων μπάρμπα-Νικόλας, ὁρίζων εἰς τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην αὐτοῦ συνέντευξιν ἐν τῷ εἰρημένῳ καφφενείῳ, ἀγνοῶ καὶ ἐγὼ πῶς κατορθῶν νὰ μανθάνῃ τὴν αὐτόθι ἄφιξίν των, ἴσως καὶ πρὸ τῆς ἀστυνομίας.

Ἑσπέραν τινὰ τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου τοῦ λήγοντος ἔτους, μεταξὺ ὅλων τῶν θαμώνων τοῦ ὡς εἴρηται μικροῦ καφφενείου, ἐν τινι αὐτοῦ γωνίᾳ, ἐκάθητο πίνων τὸν καφφέν του νέος, ἔχων ἐπὶ τῆς τραπέζης ἑλληνικὰς ἐφημερίδας, ἃς πρὸ μικροῦ λαβὼν ἀνεγίνωσκε μετὰ προσοχῆς, διότι, ὡς γνωστόν, τὰ ἑλληνικὰ πράγματα ἦσαν τότε πλήρη ἐνδιαφέροντος.

Πλησίον αὐτοῦ ἐκαθήτο γέρων διοπτροφόρος, ροφῶν σιγάρον *καβοὺρ* τῶν ἓξ λεπτῶν καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐπισκεπτόμενος ποτήριον πλῆρες μέλανος *πούντς*, θερμοῦ καὶ ἀχνίζοντος ἔτι. Ὁ γέρων παρετήρει μετὰ πολλοῦ διαφόρου τὸν νέον ἀναγινώσκοντα, προσπαθῶν νὰ ἀνακαλύψῃ ἴσως ἐπὶ τῆς μορφῆς του τὰς ἐντυπώσεις, ἃς οὗτος ἐλάμβανεν, ἀναγινώσκων εἰδήσεις περὶ Ἑλλάδος, ἀλλά, μὴ κατορθῶν τοῦτο, ἠρώτα, ἂν αἱ ἐφημερίδες ἀγγέλωσί τι ἀγαθόν.

Δὲν εἶχεν ἔτι ἀποπερατώσῃ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἐφημερίδων ὁ νέος ἡμῶν, ὅτε ἕτερος θαμών, εἰσελθὼν εἰς τὸ καφφενεῖον, ἀμέσως διηυθύνθη πρὸς αὐτόν.

— Τί κάμνεις ἐδῶ, φίλε μου; ἠρώτησεν ἅμα πλησιάσας.

— Δὲν βλέπεις;

— Αἰωνίως ὁ ἴδιος· ἄνευ καφφὲ δὲν δύνασαι νὰ μείνῃς ποτέ σου.

— Ὄχι δά! Δὲν ἦλθον μόνον χάριν τοῦ καφφέ, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ ἀναγνώσω τὰς ἐφημερίδας, τὰς ὁποίας αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἔλαβον. Ἔπειτα δὲν ὤφειλον νὰ εἴπω τὰ νέα καὶ εἰς τὸν μπάρμπα-Νικόλα;

— Ἀ! barba-Nicola, buona sera! Cosa abbiamo di nuovo? ἠρώτησεν ὁ νεωστὶ εἰσελθὼν τὸν παρακαθήμενον γέροντα ὃν δὲν εἶχε παρατηρήσῃ μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης.

— Τίποτις, τίποτις· κρύο! κρύο! ὑπέλαβεν οὗτος ἑλληνιστί, μεταχειριζόμενος τὸ ἥμισυ τῶν κεφαλαίων του τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης.

— Τί κάμνεις; καλὰ εἶσαι, καλά;

— Καλά, καλά, μὰ φτώχεια! εἶπεν ὁ μπάρμπα Νικόλας, ἐξαντλῶν καὶ τὸ ἕτερον ἥμισυ.

— Μοὶ διηγεῖται ἑκατοστὴν ταύτην φορὰν τὰς μετὰ τῶν Ἑλλήνων σχέσεις του, τὰ κατορθώματα τῶν ἐνταῦθα σπουδαστῶν, κατὰ τὰς παραχώδεις ἡμέρας τῶν ἰταλικῶν ἐπαναστάσεων τοῦ 1848, ἐν οἷς ἐξαίρει τὴν ζωηρότητα τοῦ φίλου Εἰρηναίου Ἀσωπίου. Ἦσαν, μοὶ λέγει, ἑκατὸν εἴκοσιν, οἵτινες ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Θεοτόκη καὶ τοῦ Κατζίρη ἐν τῇ πλατείᾳ «Pitti», φέροντες τὰ ἑλληνικὰ ἐθνόσημα, ἐξεδήλωσαν τὴν πρὸς τὰς ἰταλικὰς ἐλευθερίας στοργήν των καὶ εἶτα ἐξεχύθησαν εἰς τὰς ὁδούς. Μοὶ ἔδειξε μεθ' ὑπερηφανίας τὰς ἐπιστολάς, ἃς ἔλαβεν ἐπὶ συστάσει, κατὰ διαφόρους καιρούς, παρ' Ἑλλήνων καὶ τὰς ὁποίας φυλάττει κιτρινισμένας ἐν τῷ θυλακίῳ του, μοὶ ἀνέφερε τὰς ὑπηρεσίας, ἃς προσήνεγκεν εἰς αὐτούς, καὶ ἐν τέλει μοὶ παραπονεῖται διὰ τὴν βραδύτητα τῆς ἀποστολῆς τοῦ ἑλληνικοῦ παρασήμου, τὸ ὁποῖον τῷ ὑπεσχέθησαν. Μοὶ εἶπεν ὅτι θὰ πέμψῃ ἐπὶ τούτῳ ἀναφορὰν εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἑλλήνων...

— Ἐτελείωσες τὸν καφφέ σου; ἠρώτησεν ὁ ἕτερος τῶν φίλων, ἀνυπομονήσας ἐκ τῆς μακρᾶς ταύτης ἀφηγήσεως τῶν κατορθωμάτων καὶ παραπόνων τοῦ μπάρμπα Νικόλα. Ἐμπρός, ἄγωμεν.... Ἔρχεσαι καὶ κλείεσαι εἰς αὐτὰς τὰς φυλακάς, τὰ καφφενεῖα, χάριν αὐτοῦ τοῦ ἀθλίου ποτοῦ, καὶ δὲν ἠξεύρεις νὰ χαρῇς τὸν κόσμον.

— Τί; μήπως προετοιμάζεσαι διὰ καμμίαν νέαν ἐκδρομήν; Ἂς νὰ μή! Θὰ μὲ κάμῃς νὰ καταρασθῶ τὴν ὥραν, καθ' ἣν σὲ εὗρον ἐν Φλωρεντίᾳ, ἂν καὶ ἡ συνάντησίς σου ἠξεύρεις πόσον μὲ ηὐχαρίστησε Κυριολεκτικῶς μ' ἐξεποδάριασες, ἀδελφέ! Ὅσον διὰ τὰς πρὸς τὸ ἀθάνατον ποτόν, τὸν καφφέν, ὕβρεις σου, δὲν καταδέχομαι ν' ἀπαντήσω, διότι ποτέ σου δὲν ἐνόησες τί θὰ εἴπῃ κέφι!

— Εἶσαι ἀχάριστος! Μὲ κατηγορεῖς, φίλτατε Λουκιανέ, χωρὶς νὰ συλλογίζεσαι ὅτι ἐὰν δὲν ἤμην ἐγὼ ἐδῶ, τίποτε δὲν θὰ ἔβλεπες. Λουκιανὸς θὰ ἤρχεσο, Λουκιανὸς θ' ἀνεχώρεις. Φαντάσου δὲ πόσον γελοῖος θὰ ἦσο, ὅταν σὲ ἠρώτων τί εἶδες ἢ τί ἔμαθες ἐν Φλωρεντίᾳ, καὶ σὺ θ' ἀπήντας, ὑψόνων τοὺς ὤμους καὶ καταρώμενος τὴν ἀνατολικὴν ὀκνηρίαν σου, ἢ τὸ πολὺ πολὺ θὰ ἐπιπαρῴδεις τὸ τοῦ Ρωμαίου λέγων: ἦλθον οὐδὲν εἶδον, ἀπῆλθον. Λοιπὸν σήκω!

— Ὁμολογουμένως, Μιχαλάκη μου, ἔχεις δίκαιον, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἕτοιμος νὰ σὲ ἀκολουθήσω εἰς πῦρ καὶ εἰς θάνατον, εἶπεν ὁ Λουκιανὸς ἐγειρόμενος.

Καὶ μετ' ὀλίγον ἀποχαιρετίσαντες τὸν μπάρμπα-Νικόλαν, οἱ δύο φίλοι ἦσαν ἐκτὸς τοῦ καφφενείου καὶ ἐν τῇ ὁδῷ Καλτσαγιόλῃ.

Γ'

— Ἐμπρός! ποῦ θέλεις τώρα νὰ ὑπάγωμεν; ἠρώτησεν ὁ Λουκιανός.

— Στάσου ὀλίγον, χρειάζεται σκέψις, ἀπεκρίθη ὁ Μιχαήλ. Πρέπει νὰ διαχαράξωμεν τὸ δρομολόγιόν μας, ἠξεύρεις δὲ ὅτι ἐγὼ χωρὶς τοιοῦτον δὲν κάμνω τίποτε.

— Ἀποφάσισε ὅπως θέλῃς, ἐγὼ θὰ σὲ ὑπακούσω.

— Πρῶτον ἀπὸ ὅλα, τὰ μουσεῖα τοιαύτην ὥραν εἶναι κλεισμένα.....

— Καὶ δι' αὐτὸ οὐδ' ἔπρεπε νὰ τ' ἀναφέρῃς.

— Δεύτερον ἑσπερινὴ παράδοσις δὲν ὑπάρχει πουθενά. Τρίτον.... τίποτε. Ὅπως δήποτε προτιμῶ νὰ ὑπάγωμεν νὰ περιπατήσωμεν ὑπὸ τὴν Loggia dei Lanzi, τὴν ὡς μικρὸν μουσεῖον ταύτην στοάν, παρὰ νὰ εἰσέλθωμεν ἐκ νέου εἰς τὸ καφφενεῖον.

— Ἂς εἶναι καὶ ὑπὸ τὴν Loggia dei Lanzi.

— Ἀλλὰ τίποτε, τίποτε· πρέπει κάπου νὰ ὑπάγωμεν, εἶπεν ὁ Μιχαήλ.

Καὶ ὁ ἕτερος τῶν φίλων, ξέων τὴν κεφαλὴν ἐξ ἀπορίας ἀνήγειρε τὸ βλέμμα πρὸς τὸν οὐρανόν, ὡσεὶ ἐζήτει παρ' αὐτοῦ συμβουλήν.

Ἕπεται συνέχεια.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΕΝΥΑΛΗΣ

ΕΑΝ ΗΓΑΠΩΝ!...

διήγημα.

—

— Γνωρίζετε τὸν κύριον Παῦλον Ἐτράνζ; μὲ ἠρώτα ἐσχάτως ἡ ὡραία κόμησσα Σένλες.

— Πολὺ καλά, κυρία, τῇ ἀπεκρίθην. Καὶ ἐπειδὴ ἐμάντευσα τὴν σφοδρὰν ἐπιθυμίαν, ἣν εἶχε νὰ ὁμιλήσῃ περὶ τοῦ ρηθέντος κυρίου, ἀπεφάσισα νὰ τῇ διευκολύνω τὸν τρόπον ὃν ἐξελέξατο ἐπὶ τούτῳ καὶ νὰ τῇ παρέξω τὴν εὐκαιρίαν ἣν ἐπεζήτει, ἵνα μοὶ ἀπευθύνῃ τὰς ἐρωτήσεις ἃς προὐτίθετο. Ὅθεν ἐξηκολούθησα χωρὶς ν' ἀναμείνω νέαν πρόσκλησίν της ὡς ἑξῆς·

— Ὁ κύριος Ἐτρὰνζ εἶναι εἷς ἐκ τῶν δημοσιογράφων, πρὸς οὓς προσμειδιᾷ εὐρὺ καὶ λαμπρὸν μέλλον, κυρία μου, καὶ ἐπὶ πλέον εἶνε εἷς ἐκ τῶν μάλα ἠθικῶν νέων· λαμβάνοντες ἐννοεῖτε, κυρία, τὸ ἐπίθετον *ἠθικὸς* ὑπὸ τὴν καλὴν αὐτοῦ σημασίαν.

— Ἄ! ἀληθῶς διέκοψεν ἡ ὡραία περίεργος· οὐδέποτε θ' ἀμφέβαλλον περὶ τούτου.

— Καὶ νομίζετε, κυρία, ὅτι ὑπάρχει ἀφορμὴ δυναμένη νὰ ἐμβάλλῃ ὑμᾶς εἰς ἀμφιβολίαν περὶ τῶν ἀρετῶν τοῦ φίλου μου;

— Ζητεῖτε βλέπω πολλά!... Ὑποθέσατε, κύριε, ὅτι εἶμαι ἐν γνώσει πάσης φήμης ἀποβλεπούσης τὸν φίλον σας· μὴ ἀπαιτήσητε ὅμως νὰ σᾶς ἐπαναλάβω πράγματα, ἅτινα ὀφείλετε νὰ γνωρίζητε κάλλιον ἐμοῦ καὶ τὰ ὁποῖα μία τιμία γυνὴ δὲν πρέπει νὰ διηγῆτε.... Ἄς ἴδωμεν!.... ἄνευ ἐπιφυλάξεων.... Ἔχετε ἀκόμη τὸ θάρρος νὰ ἐπιμείνετε ἐγκωμιάζοντες ἐνώπιόν μου τὸν κύριον Ἐτρὰνζ καὶ νὰ τὸν χαρακτηρίζετε ὡς ἐνάρετον.

— Καὶ πῶς; κυρία;....

— Ὦ! ὄχι.... ἐπειδὴ γνωρίζω, πολλά, μὴ ὁμιλήσωμεν πλέον περὶ αὐτοῦ.

— Ἀλλὰ νομίζω, κυρία, ὅτι πρώτη ὑμεῖς ἐδώσατε...

— Ἀληθές.... δὲν τὸ ἀρνοῦμαι. Ἀλλά, ἐνόμιζον.... ἤλπιζον, ὅτι ἠθέλατε ἔχει τὴν αὐτὴν μετ' ἐμοῦ γνώμην. Ἄλλως τε, λάβετε ὑπ' ὄψει σας ὅτι μόνον ἡ ἐπιμονή σας εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου συνδιάλεξίν μας, θὰ φέρει τὴν εὐθύνην πάσης συνεπείας.

— Ἀναποφεύκτως, κυρία, εἶσθε κακή! Μ' ἐρωτᾶτε ἐὰν ὁ κύριος Ἐτρὰνζ εἶνε φίλος μου καὶ ἐν τούτοις μ' ἐμποδίζετε νὰ σᾶς ἀποδείξω, ὅτι ὅλοι ἐν γένει οἱ φίλοι μου, καὶ προπάντων ὁ περὶ οὗ λόγος, εἶνε νέοι ἀγαθῶν αἰσθημάτων καὶ ἀρίστων ἠθῶν. Ἀκούσατε, παρακαλῶ. Αὔριον δίδετε χορόν· ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς παρουσιάσω τὸν πτωχὸν αὐτὸν φίλον μου, καὶ τοιουτρόπως θὰ ἐπωφεληθῆτε τῆς εὐκαιρίας ἵνα κρίνητε περὶ τῆς ἀληθείας τῶν λόγων μου, τοῦ σφαλεροῦ πάσης περὶ αὐτοῦ διατρεχούσης κακῆς φήμης καὶ τοῦ ἐξ ὁλοκλήρου ἀνυποστάτου τῶν κατ' αὐτοῦ πληροφοριῶν σας.

— Ἔστω!.....

Νομίζω ὅτι ἡ ὡραία κόμησσα δὲν ἐπεζήτει καλλιτέραν λύσιν.

*
* *

Τὴν ἐπαύριον ἡ κόμησσα τοῦ Σένλες, ἐρειδομένη ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ κ. Ἐτράνζ, τῷ ἔλεγε μετὰ φωνῆς γλυκείας καὶ μειδιάματος ἐπαγωγοῦ:

— Σεῖς, ὅστις ἔχετε τόσην εὐφυΐαν καὶ ὅστις, λέγουν αἱ κακαὶ γλῶσσαι, ἔχετε καταδικάσει τὴν καρδίαν σας εἰς ἀναισθησίαν, ἐξηγήσατέ μοι, σᾶς παρακαλῶ, πῶς ἠθέλατε ἀγαπήσει, ἐὰν ποτὲ ἠγαπᾶτε.

Ἐκάθησαν ἐπί τινος ἀναπαυτικοῦ ἀνακλίντρου, οὐχὶ μακρὰν ἐμοῦ, παίζοντος μετὰ τριῶν ἄλλων φίλων *οὐίστ*, εἰς τρόπον ὥστε ἠδυνήθην ν' ἀκούσω τὰς ἰδέας τοῦ καλοῦ μου φίλου, ἃς διὰ πρώτην τότε φορὰν ἐξωμολογεῖτο καὶ τὰς ὁποίας δύναμαι νὰ παραδώσω εἰς τὴν περιέργειαν τοῦ κοινοῦ.

—*Ἐὰν ἠγάπων!*... ἀπήντησεν ὁ ἐκ προμελέτης συκοφαντούμενος πρὸς ἐμὲ ὑπὸ τῆς κομήσσης Ἐτράνζ. *Ἐὰν ἠγάπων!*.... ὦ! ἐὰν ἠγάπων γυναῖκά τινα ἀξίαν ἀγάπης, θὰ παρεδιδόμην ἐξ ὁλοκλήρου εἰς αὐτήν, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐπιφυλάξεως! Θ' ἀπέβαλλον πᾶσαν ἐπὶ ἐμαυτοῦ κυριότητα, καὶ ἐν πλήρει συγκαταθέσει ἤθελον καταθέσει τὴν θέλησίν μου εἰς τοὺς πόδας της. Θὰ ἔβλεπον μόνον διὰ τῶν ἰδικῶν της ὀφθαλμῶν· θὰ ἤκουον διὰ τῆς ἀκοῆς ἐκείνης· θὰ ἀπετέλουν ἓν καὶ μόνον ἄτομον μετ' ἐκείνης. Θὰ ἤνουν τὴν θέλησίν μου, τὴν ὕπαρξίν μου, τὴν ψυχήν μου αὐτήν, ὁλόκληρον ἐμαυτὸν τέλος μετ' ἐκείνης, εἰς τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ μὴ γνωρίζω πλέον, ἐὰν εἶμαι ἐγὼ ἢ ἐκείνη. Θὰ ἔβλεπον ἅπασαν τὴν δημιουργίαν εἰς ἓν μόνον ὄν: τὴν ἀγαπητήν μου σύζυγον· θὰ μετέβαλλον κέντρον ζωῆς καὶ θὰ ἤμην ἀείποτε πρόθυμος διὰ τὰς μεγαλειτέρας θυσίας, τὴν πληρεστέραν αὐταπάρνησιν.

Ἀλλ' ἐπιθυμῶ ἐπίσης, ἵνα καὶ ἡ σύζυγός μου μοὶ διευκολύνῃ πάντα ταῦτα, οὖσα ἀρκούντως καλή, τελεία, ἀξιολάτρευτος, ὅπως ἡ μεταμόρφωσίς μου μὴ ἀποβῇ ἐπιζήμιος. Ἐν μιᾷ λέξει, ἐπιθυμῶ ἵνα, ἐκ τῆς καταστροφῆς αὐτῆς τοῦ *ἐγώ*, ἐκ τῶν θυσιῶν αὐτῶν, τῶν ἀνωτέρων τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας, προέλθῃ τι δυνάμενον νὰ μὲ καταστήσῃ εὐτυχῆ καὶ ὄχι νὰ μὲ ὠθήσῃ εἰς μετάνοιαν σκληράν.

Οὕτως ἐξεφράζετο ὁ ἄνθρωπος, ὃν ἡ ὡραία κόμησσα τοῦ Σένλες ἐχαρακτήριζεν ὡς ἀνήθικον!

— Τοῦτο μαρτυρεῖ, ἐξηκολούθησεν ὁ κύριος Ἐτράνζ, ὅτι θέλω ἀγαπήσει γυναῖκα ἀγαπῶσάν με καὶ οὐδεμίαν ἄλλην· ἑπομένως μετ' ἐγωϊσμοῦ δύναμαι νὰ παραβληθῶ πρὸς τὸν Ρωμαῖον. Ἡ σύζυγός μου ἔσεται ἓν ἄλλο *ἐγώ*. Θὰ μὲ ἀγαπᾷ, θὰ τὴν ἀγαπῶ καὶ οὐδὲν πλέον. Θὰ τὴν καθιστῶ συμμέτοχον τῆς εὐτυχίας μου καὶ θὰ πάσχω ὑπερβαλλόντως διὰ τὰς θλίψεις της. Τὰ δάκρυά της θὰ προκαλοῦν τὰ ἰδικά μου· τὸ μειδίαμά της θὰ μὲ ἀναβιβάζει εἰς τοὺς οὐρανούς· ἐκ τῶν παλμῶν δὲ τῆς καρδίας της θ' ἀντλῶ τὴν ὕπαρξίν μου. Διότι θ' ἀγαπῶ εἰλικρινῶς, ὅπως ἀπαιτεῖ ὁ ἁγνὸς ἔρως καὶ ὅπως ἐννοῶ *ἐγὼ* τὸ ἀγαπᾷν. Ἰδοὺ διατὶ μὲ μέμφονται ἐπὶ ἀναισθησίᾳ. Φοβοῦμαι ν' ἀγαπήσω γυναῖκα, διότι δυσκόλως θὰ ἐπιτύχω ἐν αὐτῇ ὅ,τι ποθῶ. Ἡ γυνὴ ἣν θ' ἀγαπήσω ἔσεται πλάσμα ἰδανικόν, ὅπερ φανταζομαι ἔχον τὴν λευκότητα τῶν Σεραφεὶμ καὶ πτέρυγας ἀγγέλου.... Θὰ τὴν ἀγαπῶ μέχρι λατρείας, μέχρις ἐκστάσεως, μέχρι τρέλλας!.... Ἠγάπησα δὲ μέχρι τοῦδε τόσον ὀλίγον, ἢ μᾶλλον ποσῶς, διότι φρίττω ἀναλογιζόμενος, ὅτι εἶνε δυνατὸν ἡμέραν τινα νὰ ἴδω διαψευδομένας τὰς ἐλπίδας μου, προδιδομένην τὴν πίστιν μου, περιφρονούμενον τὸν ἔρωτά μου!... Καὶ ἐν τούτοις αἰσθάνομαι ἐμαυτὸν καταβιβρωσκόμενον ὑπὸ ἐπιθυμίας φλογερᾶς τοῦ νὰ εὕρω γυναῖκά τινα, ἣν νὰ καταστήσω ἐμήν· καὶ τοῦτο διότι ἔχω ἀκράδαντον πεποίθησιν, ὅτι ὁ ἔρως εἶνε ἡ ὁδὸς ἡ ἄγουσα εἰς τὴν εὐτυχίαν, ἡ πηγὴ τῆς τοῦ ἀνδρὸς εὐδαιμονίας.... Πράγματι· τί ὡραιότερον ὑπάρχει τοῦ ἔρωτος, ἔρωτος ἀληθοῦς, ἁγνοῦ, ἁγίου, γυμνοῦ πάσης πρὸς τὸ συμφέρον σχέσεως, παντὸς ὑλικοῦ ὠφελήματος; Ὁ τοιοῦτος ἔρως, εἶνε ἡ ποίησις, τὸ ἰδανικὸν τῆς ἡδυπαθείας, ἡ ψυχικὴ ἡδονή! Νομίζω δὲ ὅτι τὸ νὰ ἀναζητῇ τις τοιοῦτον ἔρωτα δὲν εἶνε ματαιοπονία. Διὰ τοῦ ἔρωτος προσεγγίζομεν τῷ Θεῷ.... Ὁ μὴ ἀγαπῶν ἀνήρ, ἡ μὴ θέλουσα νὰ γνωρίσῃ γυνὴ πόσον εἶνε ἡδὺ τὸ ἀγαπᾷν, εἶνε ὄντα ἀτελῆ· δὲν μετέχουσι τῆς ἐπιννοήσεως τῆς Θείας Προνοίας, εἰσὶν ἐκτὸς τῆς ὁδοῦ τῆς ἀληθείας· περιπλανῶνται εἰς τὸ ἄπειρον, τὸ ἀόριστον. Εἰσὶν ἀνάξιοι ἀπαθανατίσεως· διότι ἡ ἀθανασία, δὲν χορηγεῖται ἐξ ἴσου εἰς πάντα τὰ ὄντα. Πρεσβεύω καὶ φρονῶ, ὅτι αἱ ψυχαὶ πλανῶνται, μέχρις οὗ ἀξιωθῶσι νὰ συναντήσωσι τὴν ψυχὴν δι' ἣν ἐδημιουργήθησαν· καθ' ἣν δὲ ἡμέραν αἱ δύο αὗται ψυχαὶ συναντηθῶσι, δράμουσι μετὰ φρενίτιδος ἡ μία πρὸς τὴν ἄλλην, ἑνοῦνται καὶ ἀποτελοῦσιν ἓν διαρκές, αἰώνιον, ἀδιάφθορον!... Ἐντεῦθεν ἡ δυστυχία τῶν ψυχῶν, τῶν μὴ δυναμένων ν' ἀγαπήσωσι, καθότι δὲν ἠτύχησαν νὰ συναντήσωσιν ἐκείνην ἣν ζητοῦσι. Αἱ τοιαῦται ὅμως ψυχαὶ εἰσὶ προωρισμέναι ν' ἀπολαύσωσι ταχύτερον τῆς ἀθανασίας, διότι ἅμα ἐγκαταλείψωσι τὴν προσωρινὴν φθαρτὴν κατοικίαν των, θὰ δράμωσιν εἰς συνάντησιν τῶν ἀδελφῶν, οὕτως εἰπεῖν, ψυχῶν των, αἵτινες τὰς ἀναμένουσι καὶ ἃς ὁ Δημιουργὸς δὲν ἀφῆκεν εἰσέτι νὰ ἐξέλθωσι τῶν χειρῶν του. Ὅταν λοιπὸν θὰ νυμφευθῶ, σύζυγός μου θὰ εἶνε τὸ πλάσμα, ὅπερ ὁ Θεὸς μοὶ προώρισεν, ἄλλως δὲν θὰ νυμφευθῶ ποτέ.... Οὐδέποτε θὰ νυμφευθῶ γυναῖκα, δι' ἣν δὲν θὰ αἰσθανθῶ ἔρωτα παράφορον, θερμόν, βίαιον! Εἶνε πρᾶγμα, ὅπερ δὲν θὰ πράξω ποτέ, μολονότι τὰ τρία τέταρτα τῶν γενομένων συνοικεσίων ἀκολουθοῦσιν ὅλως διάφορον τακτικήν, εἴτε λόγῳ ὑλικοῦ συμφέροντος, εἴτε λόγῳ οἰκογενειακῶν ὑποχρεώσεων, κοινωνικῶν ἀπαιτήσεων ἢ καὶ συμφερόντων ἀκόμη πολιτικῶν.

— Πῶς λοιπὸν θ' ἀναγνωρίσω τὴν τοιαύτην γυναῖκα;

Τὴν ἐρώτησιν ταύτην βεβαίως προτίθεσθε νὰ μοὶ ἀπευθύνετε, κυρία.

Οὐδὲν τούτου εὐκολώτερον.

Θὰ τὴν ἀναγνωρίσω ἐκ τῆς ἀκαταμαχήτου συγκινήσεως καὶ σφοδρᾶς πρὸς αὐτὴν ἕλξεως, ἣν θὰ αἰσθανθῶ ἅμα τῇ συναντήσει μας. Θ' ἀναγνώσω ἐν τῷ βάθει τῶν ὀφθαλμῶν της, καὶ εἰς τὰς ἐλαχίστας κινήσεις της, εἰς τοὺς μυχοὺς τῆς καρδίας, τῆς ψυχῆς της, ὅτι αὐτὴ εἶνε ἡ δι' ἐμὲ ὑπὸ τοῦ Πλάστου προορισθεῖσα ψυχή. Ἡ τοιαύτη ἀνάγνωσις δὲν εἶνε δύσκολος· περὶ δὲ τοῦ ὀρθοῦ καὶ ἀλαθήτου αὐτῆς, θὰ μὲ βεβαιώσῃ αἴσθημά τι ἄγνωστον καὶ κατ' ἐκείνην ἀκριβῶς τὴν στιγμὴν γεννηθησόμενον. Μετὰ ταῦτα θὰ εἴπω εἰς τὴν γυναῖκα ἐκείνην:—*Σ' ἀγαπῶ!*—ἐκείνη δὲ θὰ μοὶ ἀποκριθῇ:—*Τὸ ἐγνώριζον.*

Ἡ Παυλίνα καὶ ὁ Σενέκας. ἡ Συβίλλη καὶ ὁ Ρυβέρτος τῆς Νορμανδίας, ὁ Στρατάρχης δὲ-Μουσὺ καὶ ἡ σύζυγός του, ἰδοὺ ζεύγη ἀληθῶς ἐρωτικῶς ἀγαπηθέντα καὶ διαψεύδοντα τοὺς ἐναντίᾳ φρονοῦντας.

Ἀγαπᾶν! . . . . ὁποῖον ἀκτινοβόλον ἄπειρον ἡ λέξις αὕτη μοὶ ἀποκαλύπτει!.... Ἐὰν *ἠγάπων*, μεθ' ὁποίας ἐγὼ ἐννοῶ ἐπιτυχίας, ἤθελον ἐγκαταλείψει πολὺ εὐχαρίστως τὸν κόσμον τοῦτον· ἄνευ οὐδεμιᾶς λύπης· διότι τότε θὰ εἶχον ἀπολαύσει ἀρκούντως τ' ἀγαθὰ τοῦ βίου, ἐν δὲ τῷ ἄλλῳ κόσμῳ θὰ εὕρισκον τὴν ἔκστασιν καὶ τὰς ἡδυπαθείας, δι' ἃς ὁ Δημιουργὸς μὲ προώρισεν.

Δὲν συμφωνῶ μὲ τὸν Λαμαρτῖνον, τὸν ἀξιοῦντα ὅτι διὰ τοὺς ἀγαπωμένους ὁ θάνατος ἀξίζει ἑνὸς στεναγμοῦ!

Ἑνὸς στεναγμοῦ! . . . διατί; διότι ἀπαλλάσσεταί τις ἑνὸς εὐτελοῦς σαρκίου, ὅπερ δυσκολίας μόνον παρεμβάλλει εἰς τὴν εὐτυχίαν, θλίψεις καὶ θρήνους; . . . Ἑνὸς στεναγμοῦ! ὅταν ἡ ψυχή μου θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν Πλάστην της; Ἑνὸς στεναγμοῦ! ὅταν μέλλω νὰ εἰσδύσω εἰς τὰ μυστήρια τῆς ἐνσαρκώσεώς μου; Ἑνὸς στεναγμοῦ! ὅταν αἰσθάνομαι, ὅτι ἀπεκδυόμενος τῆς ὕλης, θὰ ἐμπλησθῶ εὐτυχίας καὶ ἐλευθερίας καὶ ὅτι θὰ δύναμαι πλέον ν' ἀγαπῶ. ὡς *ἐγὼ* ἐννοῶ τὸ *ἀγαπᾶν*;

Ἄ! ὅταν ἔλεγες ταῦτα, ἔνδοξε ποιητά . . . . δὲν εἶχες τὸ βλέμμα ἐστραμμένον πρὸς τὸν Οὐρανόν! . . . .

Ἔρως! . . . . σύνδεσμε μυστηριώδη καὶ ἥδιστε! ὁ ὑψῶν τὸν ἄνθρωπον μέχρι τοῦ Δημιουργοῦ! αἴσθημα ἐξαγιάζον· δύναμις μαντεύουσα τὰ πάντα καὶ διδουσα εἰς πᾶν ὑπάρχον ἐνέργειαν· ἰσχυρὲ δεσπότα τοῦ Σύμπαντος! ὁ ἀγνοῶν Σε ἢ βλασφημῶν Σε, καταδικάζεται εἰς αἰώνιον ἄγνοιαν τῶν κινούντων τοὺς κόσμους νόμων καὶ τῶν μυστηρίων τῆς ζωῆς τῶν ψυχῶν.

Ὁ ἔρως εἶνε ἡ θεμελιώδης ἀρχὴ τῆς τῶν ὄντων ἐπιστήμης· ὁ θεμελιωτὴς πάσης ἠθικῆς· ἄνευ αὐτοῦ ὁ ἄνθρωπος μένει αἰωνίως διὰ τὸν ἄνθρωπον σελὶς ἀποκεκομμένη ἐκ τῆς δημιουργικῆς βίβλου. Εἶνε ὁ αἰώνιος νόμος ὁ κινῶν τοὺς κόσμους καὶ τι πλέον ἀκόμη: *Εἶνε ἀπόδειξίς τις τῆς τοῦ Θεοῦ ὑπάρξεως!*

Ἡ μεγάλη πρὸς τὸν ἔρωτα ὑπόληψίς μου μαρτυρεῖ ὅτι ἐὰν ἠγάπων ποτέ, ἤθελον ἀγαπήσει μετὰ τοσαύτης ἐλευθεριότητος, ὥστε ἡ σύζυγός μου θὰ ἠδύνατο νὰ εἴπῃ καθ' ἑαυτήν:

— Ὁ ἄνθρωπος μεθ' οὗ συνεζεύχθην εἶνε ἄξιος ν' ἀνταγαπᾶται· ἀνταποκρίνεται καὶ προλαμβάνει ἁπάσας τὰς ἐπιθυμίας μου. Θεωρῶ ἐμαυτὴν εὐτυχῆ, ἐκλέξασα τοιοῦτον πατέρα διὰ τὰ τέκνα μου.

Ἂς μὴ λησμονήσω ὅμως, κυρία, νὰ σᾶς εἴπω, ὅτι θὰ εἶμαι καὶ ζηλότυπος. Μακρὰν τὸ χαμερπὲς ἐλάττωμα, θὰ εἴπητε, δὲν ἔχει οὕτω; Ἀλλ' ἂς συνεννοηθῶμεν. Ἡ ζηλοτυπία, λογικῶς, δὲν εἶνε ἢ σφοδρὰ ἐπιθυμία τοῦ διατηρῆσαί τις τὸ ἀγαπώμενον ἢ κατεχόμενον ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐμποδίζειν πάντα ἄλλον ν' ἀπολαύσῃ ὅ,τι μόνος ποθεῖ νὰ ἔχῃ. Ὥστε τὸ συμπέρασμα: Ἄνευ ζηλοτυπίας ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ ἔρως.

Γνωρίζω ὅτι ἡ ζηλοτυπία καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον δυστυχέστατον· πλὴν τότε μόνον, ὅταν αὕτη ἔχει ἀφορμὰς σοβαρὰς καὶ λόγους ἀποχρώντας. Ἡ ἐμὴ ζηλοτυπία ἔσεται ἄγρυπνος φύλαξ τῆς τιμῆς τῆς γυναικός μου.

Θέλετε νὰ μάθετε, κυρία, τί ἐν τῇ συζύγῳ μου ἤθελον ἀγαπήσει καὶ πῶς ἤθελον ἀγαπήσει αὐτήν;

— Ὦ! μαλιστα, κύριε, ἀνέκραζεν ἡ ὡραία κόμησσα, κτυπῶσα τὰς μικρὰς λευκὰς χεῖράς της.

— Θὰ ἠγάπων ἐν τῇ συζύγῳ μου, ἐξηκολούθησεν ὁ κ. Ἐτράνζ, τὴν ἀθωότητά της, τὴν συστολήν της, συστολὴν νικωμένην ὑπὸ μόνον τοῦ ἐμοῦ ἔρωτος· τὴν ἐξομολόγησιν τῶν μυστικῶν της, τὴν ἀγχίνοιαν μεθ' ἧς θὰ μοὶ ἐξεδήλου τοὺς πόθους τῆς καρδίας της καὶ τῆς ψυχῆς της τὰς διαθέσεις. Θὰ ἠγάπων τὰ *εἰλικρινῆ* μειδιάματά της καὶ τὰς θωπείας της. Φαντάζομαι τὴν σύζυγόν μου ὡραίαν, πολὺ ὡραίαν. Οἱ ὀφθαλμοί της εἶνε ζωηροὶ καὶ ἐκφραστικοί· τὸ μειδίαμά της ἀγγελικόν. Εἶνε λευκή, γλυκεῖα, καλή. Ἔχει παρειὰς ροδινάς, στόμα ἐπὶ τούτῳ διὰ φιλήματα, ὦτα μικρὰ καὶ προωρισμένα, ὄχι δι' ἄλλο τι, ἢ διὰ νὰ διαβιβάζωσι μόνον τοὺς λόγους ἐκ τῶν χειλέων μου εἰς τοὺς μυχοὺς τῆς καρδίας της. Οἱ ὀφθαλμοί της, ὀφθαλμοὶ γοήσσης· οἱ ὀδόντες της ἄλλοι μαργαρῖται· τὰ χείλη της κοράλλινα. Εἶνε τέλος ἁπλοϊκή, ἀφελής, ἄκακος, πεπλασμένη διὰ τὸν ἔρωτα.

Ἡ μνηστή μου τοιαύτη, ὁποία σᾶς τὴν περιέγραψα, μοὶ παρουσιάσθη νύκτα τινὰ εἰς τὰ ὄνειρά μου. Εἶδον ὅτι εἶνε ὡραία καὶ ἀγαθὴ καὶ ἔμεινα ἐντελῶς ηὐχαριστημένος.

Ἡ κόμησσα ἤκουε μετ' ἀπληστίας τὸν νέον αὐτόν, ὃν ἅπασαι αἱ μητέρες κατεδίκαζον ὡς ἀνήθικον καὶ ὅστις ὡμίλει τόσον εὐφραδῶς τὴν τοῦ ἔρωτος γλῶσσαν. Ἡ καρδία της ἔπαλλε σφοδρῶς, οἱ ὀφθαλμοί της ὑγράνθησαν ὑπὸ δακρύων· ἤθελε δὲ ἐναγκαλισθῆ τὸν συνομιλητήν της, ἐὰν διὰ τῆς ψυχρότητός του δὲν τὴν εἶχεν ἐντελῶς ἀποθαρρύνει.

— Ἡμεῖς οἱ φιλήδονοι, ἐξηκολούθησεν ὁ κ. Ἐτράνζ. ἠγαπήσαμεν ὑπὲρ τὸ δέον· διήλθομεν ἐν ἔρωτι ὅλας τὰς φάσεις τοῦ βίου, ἠπατήθημεν συχνά, πολὺ συχνότερον ἀφ' ὅσον φαντάζεσθε Δὲν ἀπατώμεθα πλέον . . . ἡ γυνή, ἥτις ἀγαπηθήσεται ὑπ' ἐμοῦ, θ' ἀγαπηθῇ παραφόρως. Ὁ πρὸς αὐτὴν ἔρως μου, ἔσεται ἄνευ ὁρίων . . .

Ἀγνοῶ τί ἐν τῷ βλέμματι τῆς κομήσσης διέκρινεν ὁ κ. Ἐτράνζ· ἀλλ' εἶδον αὐτὸν ἀναστάντα καὶ περάναντα τὴν συνδιάλεξιν διὰ τῶν ἑξῆς λέξεων·

— Ὄχι, κυρία! . . . ἐκείνη, ἣν θ' ἀγαπήσω ἔσεται ὁμοία μὲ ἐκείνην, ἧς τὴν εἰκόνα σᾶς περιέγραψα . . . Δὲν θ' ἀγαπήσω ἄλλην.

— Ἀκόμη καὶ ἐὰν αὐτὴ ἡ ἄλλη σᾶς εἴπῃ, ὅτι σᾶς ἀγαπᾷ παραφόρως, μέχρι μανίας, μέχρι τρέλλας, καὶ ὅτι ἐὰν δὲν ἀνταποκριθῆτε εἰς τὸν ἔρωτά της θέλει ἀποθάνει;

Ἡ ὡραία κόμησσα ταῦτα λέγουσα, ἔγεινεν ἔξαλλος. Τὰ χείλη της, τὰ τόσῳ πρὸς τὸ ἀκκίζεσθαι ἐξοικειωμένα, ἐφαίνοντο ἕτοιμα διὰ φιλήματα, τὸ στῆθός της ἔπαλλε ζωηρῶς· ὁ μικρός της ποῦς ἐκτύπα ἀποτόμως τὸ ἔδαφος, αἱ δὲ ροδιναὶ παρειαί της διεβρέχοντο ὑπὸ δακρύων, ἅτινα οἱ μαῦροι ὀφθαλμοί της δὲν ἠδυνήθησαν ἐπὶ πλέον νὰ κρατήσωσιν.

Ὁ κ. Ἐτράνζ ἐμειδίασεν, ἔλαβε τὴν μικρὰν τῆς κομήσσης χεῖρα καὶ προσκολλήσας ἐπ' αὐτῆς τὰ χείλη του·

— Ἄ! κυρία μου, τῇ εἶπεν· οἱ ἄγγελοι, ὡς ὑμεῖς, ἀπατῶνται νομίζοντες ὅτι δύνανται ν' ἀγαπήσωσιν ἕνα δαίμονα ὡς ἐμέ! . . . ἡ ἀνηθικότης μου δὲν νικᾶται ὑπὸ τῆς παρθενικῆς σας αἰδοῦς! . . .

* * *

— Πεῦλε, ποῖαι ἐκ τῶν γυναικῶν νομίζεις, ὅτι κέκτηνται ἀληθῆ ἀρετήν; ἠρώτησα τὸν φίλον μου, ἐξερχόμενοι τοῦ χοροῦ.

— Ἐκεῖναι, μοὶ ἀπεκρίθη, αἵτινες ὁμιλοῦσιν ὀλιγώτερον περὶ τῆς ἀνηθικότητος τῶν ἄλλων! ... Καὶ σύ, ποῖοι νομίζεις ἐκ τῶν ἀνδρῶν γνωρίζουσι ν' ἀγαπῶσι καλλίτερον; μὲ ἀντηρώτησε.

— Ἄ! διάβολε, τῷ εἶπον θλίβων τὴν χεῖρά του, ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους, οἱ ὑποκρινόμενοι τὸν ἠθικὸν καὶ οἱ ἀνόητοι, κατακρίνουσιν ὡς διεφθαρμένους.

— Καὶ οἵτινες, ἔσπευσε νὰ προσθέσῃ ὁ κ. Ἐτράνζ, κατενόησαν ὅτι πᾶν ξένον πρὸς τὴν ἀρετὴν καὶ ἠθικὴν ὁδηγεῖ πρὸς τὴν δυστυχίαν καὶ τὸν ὄλεθρον.

Ἡ πεῖρα αὕτη δυσκόλως ἀποκτᾶται.

Εὐτυχεῖς ὅσοι, ἀποκτήσαντες ἅπαξ αὐτήν, ἔχουσιν ἀρκετὸν πνεῦμα ἵνα ἐπωφεληθῶσιν.

Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ.

Κ. Τ. Λ.

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ

Δεχόμεθα ἐτησίας προπληρωτέας συνδρομὰς ἀπὸ τοῦ παρόντος φύλλου, λογιζομένου τοῦ ἔτους εἰς 104 φύλλα.

Τυπογραφεῖον Κορίνης, ὁδὸς Πατησίων ἀριθ. 3.